USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2023/1825

ze dne 10. května 2023

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2021, oddíl III – Komise a výkonné agentury

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2021, oddíl III – Komise,

— s ohledem na svá rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu výkonných agentur na rozpočtový rok 2021,

— s ohledem na článek 99 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro zahraniční věci, Výboru pro rozvoj, Výboru pro zaměstnanost a sociální věci, Výboru pro životní prostředí, Výboru pro dopravu a cestovní ruch, Výboru pro regionální rozvoj, Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova, Výboru pro kulturu a vzdělávání, Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci, Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0101/2023),

A. vzhledem k tomu, že rozpočet Unie je významným nástrojem k dosahování společných politických cílů a v průměru představuje 1,3 % hrubého národního důchodu Unie nebo 2,4 % výdajů vládních institucí členských států a celkových veřejných výdajů v Unii;

B. vzhledem k tomu, že Parlament během udělování absolutoria Komisi ověřuje a hodnotí na základě provedených interních a externích auditů, zda byly prostředky vynaloženy správně a zda bylo dosaženo politických cílů, čímž potvrzuje řádnost a výkonnost výdajů Komise z hlediska efektivnosti nákladů;

Politické priority

1. připomíná, že je pevně odhodlán dodržovat základní zásady a hodnoty zakotvené ve Smlouvě o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), včetně řádného finančního řízení v souladu s ustanovením článku 317 a boje proti podvodům a ochrany finančních zájmů Unie v souladu s ustanovením článku 325;

2. zdůrazňuje, že transparentnost, odpovědnost a integrita jsou základními etickými zásadami v orgánech Unie; připomíná závěry a doporučení obsažené ve zvláštní zprávě Účetního dvora 13/2019 o etických rámcích v orgánech EU a rovněž usnesení Parlamentu ze dne 16. září 2021 o posílení transparentnosti a integrity v orgánech EU zřízením nezávislého orgánu EU pro etiku, který by na jedné straně plnil preventivní úlohu prostřednictvím zvyšování povědomí a etického poradenství a na druhé straně by měl funkci sledování souladu a poskytování poradenství umožňující mu vydávat doporučení v etických otázkách, včetně případů střetu zájmů;

3. zdůrazňuje úlohu Úřadu evropského veřejného žalobce, Agentury Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust), Europolu a úřadu OLAF v boji proti korupci; vyzývá k dalšímu posílení kapacit Úřadu evropského veřejného žalobce a úřadu OLAF a spolupráce mezi nimi; vyzývá k přijetí společných protikorupčních pravidel pro všechny zaměstnance orgánů Unie;

4. zdůrazňuje, že rozpočet Unie je důležitý pro plnění jejích politických priorit a hraje významnou úlohu při poskytování pomoci členským státům v nepředvídaných situacích, jako je pandemie COVID-19 a její důsledky; zdůrazňuje, že řádné a včasné plnění rozpočtu přispívá k účinnějšímu a účelnějšímu řešení potřeb a výzev v různých oblastech politiky; upozorňuje na to, že plnění rozpočtu pod časovým tlakem může vést k nárůstu chyb a nesrovnalostí;

5. připomíná význam hodnocení *ex post*, a to i u finančních programů vytvořených v reakci na krizi; hodnocení výkonnosti programu z hlediska účinnosti, účelnosti, relevance, soudržnosti a přidané hodnoty Unie by bylo v souladu s finančním nařízením, interinstitucionální dohodou o zdokonalení tvorby právních předpisů a pokyny pro zlepšování právní úpravy;

6. zdůrazňuje, že pro postup udělování absolutoria jsou důležité zprávy o výkonnosti programů financovaných z rozpočtu Unie; upozorňuje na to, že přidaná hodnota investovaných zdrojů úzce souvisí s dosaženými výsledky a jejich příspěvkem ke zlepšení každodenního života občanů Unie a ekonomickým dopadem v rámci Unie;

7. opětovně vyjadřuje své hluboké znepokojení nad situací v oblasti právního státu v některých členských státech, která je sama o sobě velmi znepokojivá a způsobuje vážné ztráty v rozpočtu Unie; zdůrazňuje, že finanční prostředky Unie nesmí být použity na činnosti směřující proti demokracii nebo k posílení autoritářství; připomíná, že Unie zavedla mechanismus právní podmíněnosti s cílem odejmout financování členským státům, které podkopávají právní stát, a vítá první uplatnění režimu podmíněnosti v případě Maďarska, což je postup zahájený v listopadu 2021 a uzavřený v prosinci 2022, kdy došlo k zadržení 55 % prostředků tří programů politiky soudržnosti (asi 6,35 miliardy EUR); konstatuje, že ačkoli by tyto skutečnosti odůvodňovaly zmrazení 100 %, byly maďarský a polský plán pro oživení a odolnost schváleny; zdůrazňuje, že oba plány obsahují několik tzv. „super milníků" týkajících se právního státu; žádá Komisi, aby situaci průběžně sledovala a zadržela financování, pokud porušování zásad právního státu ohrožuje řádné finanční řízení rozpočtu Unie; v této souvislosti opakuje své pevné přesvědčení, že členské státy musí respektovat demokracii a právní stát, aby mohly získat finanční prostředky Unie, a upozorňuje Komisi, že situace v oblasti právního státu se zhoršuje i v jiných členských státech; vyzývá proto Komisi, aby neprodleně zahájila uplatňování režimu podmíněnosti, kdykoliv se odhalí porušení zásad právního státu, které dostatečně přímo ohrožuje nebo hrozí riziko, že bude ohrožovat řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo ochranu finančních zájmů Unie; dále zdůrazňuje potřebu úzké spolupráce mezi Parlamentem, Radou a Komisí při posilování institucionálních brzd a protivah; znovu důrazně žádá Komisi a výkonné agentury, aby zajistily ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a na základě společného protikorupčního pravidla a zavedením povinného interinstitucionálního rejstříku transparentnosti ([1]) pro všechny orgány EU i agentury;

8. připomíná, že hospodářský rozvoj v Maďarsku je z velké části spojen se zahraničními kapitálovými investicemi; vyjadřuje proto politování nad rétorikou maďarské vlády zaměřenou proti nadnárodním podnikům a nad tím, že institucionalizace korupce a neprůhledný systém zadávání veřejných zakázek, které by měly být řešeny prostřednictvím reforem požadovaných v souvislosti s uplatňováním režimu podmíněnosti, umožnily vládě v posledních letech zvýšit její podíl v oblasti energetiky, bankovnictví, telekomunikací a sdělovacích prostředků; vyjadřuje politování nad selektivním a předpojatým odmítnutím povolení a stanovením svévolně přísných podmínek a omezení s cílem ekonomicky oslabit a vyčerpat některé zahraniční společnosti a přinutit je tak přijmout úplné nebo částečné nepřátelské převzetí ze strany maďarské vlády nebo oligarchů blízkých vládě za ceny výrazně nižší, než je skutečná hodnota společnosti; kritizuje Komisi za to, že neplní svou povinnost chránit vnitřní trh a spravedlivou hospodářskou soutěž, protože nezasahuje do tohoto rozšířeného porušování zásad právního státu a pravidel vnitřního trhu;

9. se znepokojením bere na vědomí závěry Účetního dvora týkající se ochrany rozpočtu Unie; bere na vědomí zvláštní zprávu Účetního dvora 11/2022 „Ochrana rozpočtu EU", ve které Účetní dvůr dospěl k závěru, že i přes některé silné stránky systému pro vylučování omezují jeho účinnost nedostatky; se znepokojením konstatuje, že zavedení systému včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů (EDES) trvalo déle, než se plánovalo; je znepokojen tím, že rozdílné přístupy podkopávají celkovou účinnost systému vylučování; vyzývá Komisi, aby spolupracovala s Parlamentem na přepracování finančního nařízení EU s cílem dále zlepšit systém EDES, aby se stal účinným a efektivním nástrojem;

([1]) Interinstitucionální dohoda ze dne 20. května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1).

10. zdůrazňuje nutnost rozšířit oblasti, kde je systém EDES používán i mimo přímé řízení, a žádá Komisi, aby jej použila pro všechny fondy Unie, včetně fondů v rámci sdíleného řízení; konstatuje, že systém EDES musí být systematicky využíván k zajištění toho, aby společnosti a skuteční majitelé, kteří byli odsouzeni kvůli podvodu, korupci nebo jiné závažné hospodářské trestné činnosti, nemohli využívat finanční prostředky Unie; zdůrazňuje, že je třeba harmonizovat ukazatele v systému Arachne s důvody pro vyloučení v systému EDES, aby se zajistilo, že vyloučené hospodářské subjekty budou označeny i v systému Arachne; vyzývá k maximální interoperabilitě mezi nástrojem Arachne, systémem EDES a dalšími nástroji IT, aby se snížila potřeba vícenásobného vkládání informačních položek do různých systémů IT a co nejvíce snížila administrativní zátěž; domnívá se, že není potřeba více kontrolních systémů, ale je třeba je lépe zacílit, mimo jiné s využitím nových technologií, za účelem bojovat proti podvodům, korupci nebo jiné závažné hospodářské trestné činnosti tak, aby pro tyto činnosti nemohly být využity finanční prostředky Unie;

11. opakuje, že je naléhavě nutné mít jediný povinný integrovaný a interoperabilní informační a monitorovací systém poskytnutý Komisí, který umožňuje elektronické záznamy a ukládání údajů o příjemcích financování Unie, včetně skutečných majitelů, a zajišťuje dostupnost těchto informací pro účely vytěžování údajů a hodnocení rizik; zdůrazňuje, že je zásadní mít jasný a transparentní přehled o distribuci a případné koncentraci vyplacených finančních prostředků Unie, mimo jiné i prostřednictvím funkce, která umožňuje agregaci těchto finančních prostředků; zdůrazňuje, že by se tím snížila byrokratickou zátěž účastníků finančních operací, kontrolorů a auditorů, jakož i příjemců finančních prostředků Unie, usnadnilo by se posuzování rizik pro účely výběru, udílení, finančního řízení, monitorování, vyšetřování, kontroly a auditu a přispělo by se rovněž k účinné prevenci, odhalování, nápravě a následným opatřením v případě podvodů, korupce, střetů zájmů, dvojího financování a jiných nesrovnalostí, které je třeba důrazně řešit jak na úrovni členských států, tak Unie, a to prostřednictvím účinných a efektivních preventivních a odrazujících opatření, včetně jasných sankcí; konstatuje, že tato digitalizace měla proběhnout již dříve a že je vzhledem k přeshraničnímu rozměru zneužívání finančních prostředků, podvodů, neoprávněného čerpání prostředků, střetů zájmů, dvojího financování a dalších systémových problémů zcela nezbytná; zdůrazňuje, že uvedený jednotný nástroj pro vytěžování údajů by měl umožňovat snadné vyhledávání a měl by být k dispozici úřadu OLAF, Úřadu evropského veřejného žalobce i Komisi s cílem posílit ochranu rozpočtu Unie a nástroje Next Generation EU před nesrovnalostmi, podvody a střety zájmů;

12. vyjadřuje politování nad tím, že ne všechny členské státy využívají nástroj Komise pro vytěžování údajů a hodnocení rizik ke zjištění projektů, příjemců a smluvních dodavatelů, u nichž hrozí podvod, střet zájmu a nesrovnalosti v souvislosti s Nástrojem pro oživení a odolnost; konstatuje, že pět členských států v auditním vzorku Účetního dvora (Řecko, Španělsko, Francie, Chorvatsko a Itálie) použije nástroj Komise pro vytěžování údajů a hodnocení rizik; připomíná, že společný nástroj pro vytěžování údajů a hodnocení rizik je jedním z klíčových prvků na ochranu finančních zájmů Unie a konkrétněji při předcházení podvodům, střetům zájmů a dvojímu financování a při posilování transparentnosti a odpovědnosti;

13. oceňuje užitečnost internetových stránek Kohesio a platformy veřejně přístupných údajů, které zřídila Komise jako nástroj transparentnosti a odpovědnosti pro investice související s politikou soudržnosti a sdíleným řízením v programových obdobích 2014–2020 a 2021–2027, kde se sdružují vnitrostátní seznamy projektů financovaných EU a přehled operací (Kohesio) a poskytují aktuální údaje o přijatých programech, pravidelné sledování financí a závazků a plateb Unie (platforma veřejně přístupných údajů); bere na vědomí probíhající úpravy prováděné s cílem náležitě pokrýt programové období 2021–2027, zdůrazňuje však naléhavou potřebu koordinace a interoperability s nástrojem pro hodnocení rizik ARACHNE; vyzývá proto Komisi, aby zajistila účinnou interoperabilitu mezi různými nástroji;

14. opakuje, že je třeba lépe vyvážit další zjednodušování pravidel a postupů důkladnějšími kontrolami v oblastech, v nichž nejčastěji dochází k opakovaným nesrovnalostem ve výdajích, vypracovat koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšit pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany;

15. v souvislosti s novými modely uplatňování Nástroje pro oživení a odolnost a reformované společné zemědělské politiky zdůrazňuje zvýšenou důležitost ukazatelů výkonnosti, včetně výběru ukazatelů, vymezení cílů a milníků a monitorování a podávání zpráv; vyzývá v tomto ohledu Komisi, aby dále zlepšila monitorování a podávání zpráv o plnění rozpočtu Unie pomocí efektivnějších a kvalitativnějších ukazatelů, jako jsou ukazatele nákladů souvisejících s klimatem, ukazatele pro začleňování rovnosti žen a mužů a ukazatele biologické rozmanitosti, jak se odráží v přijatých základních aktech výdajových programů na období 2021–2027; konstatuje, že milníky a cíle i ukazatele výstupů jsou svou povahou odlišné; konstatuje, že Nástroj pro oživení a odolnost dále rozlišuje mezi investicemi a reformami; opakuje svou výzvu Komisi, aby poskytla přehled celého cyklu auditu v členských státech a v Komisi a také přehled spolupráce s příslušnými auditními orgány, včetně Účetního dvora, úřadu OLAF a úřadu EPPO;

16. je znepokojen rostoucím počtem a složitostí kvazi právních nástrojů Komise, jako jsou stanoviska, doporučení, sdělení, nelegislativní usnesení, oznámení, pokyny a prohlášení o správních prioritách; vyzývá Komisi, aby tyto nástroje zjednodušila a zefektivnila a využívala je s cílem dále zjednodušit postupy a snížit byrokratickou zátěž; připomíná program REFIT, jehož cílem je zjednodušit pravidla Unie, snížit zbytečnou zátěž a zároveň dosáhnout přínosů právních předpisů a zavést přístup „jeden přijmout – jeden zrušit“; žádá, aby Komise systematicky uplatňovala zásadu, podle které je nově zavedená zátěž kompenzována odstraněním rovnocenné zátěže v téže oblasti politiky;

17. znovu opakuje, že je třeba zvýšit úsilí v boji proti podvodům jak na úrovni Unie, tak na úrovni členských států, a to v úzké spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a úřadem OLAF; oceňuje pozoruhodné úsilí, které bylo vyvinuto, a zdůrazňuje úlohu Úřadu evropského veřejného žalobce při vyšetřování a stíhání podvodů a jiných trestných činů poškozujících finanční zájmy Unie; zdůrazňuje, že má-li Úřad evropského veřejného žalobce účinně vykonávat své úkoly, je důležité, aby byl zcela nezávislý a nestranný; zdůrazňuje skutečnost, že nezávislost, nestrannost a efektivnost Úřadu evropského veřejného žalobce a úřadu OLAF vyžadují dostatečné finanční a lidské zdroje, zejména s ohledem na nové úkoly spojené s nástrojem Next Generation EU (NGEU); vyzývá Komisi, aby urychleně reagovala na žádosti Úřadu evropského veřejného žalobce související s plněním jeho rozpočtu, aby se tento úřad mohl stát plně účinným úřadem veřejného žalobce;

18. konstatuje, že Komise předkládá svou výroční zprávu o ochraně finančních zájmů EU (zpráva PIF) na podzim následujícího roku, což Parlamentu znemožňuje přijmout zprávu dříve než dva roky po období, kterého se zpráva týká (n+2); zdůrazňuje, že v zájmu dosažení lepší účinnosti při přijímání politických rozhodnutí a protiopatření Unie proti podvodům, daňovým únikům a dalším finančním nesrovnalostem uvedeným ve zprávě by Parlament měl mít možnost projednat a přijmout zprávu PIF nejpozději v následujícím roce (n+1); vyzývá úřad OLAF a Komisi, aby odpovídajícím způsobem upravily postup vypracování zprávy PIF;

19. zdůrazňuje, že je důležité, aby operace nevládních organizací a zprostředkovatelů byly transparentní, pokud jde o jejich financování a vlastnictví, protože jsou důležitými subjekty pro plnění rozpočtu Unie v rámci různých metod řízení a zejména v oblasti vnější činnosti; je hluboce znepokojen financováním projektů prováděných nevládními organizacemi, které mají vazby na radikální náboženské a politické organizace, nebo projektů, do nichž se tyto organizace zapojují; vyzývá Komisi, aby zaručila, že z finančních prostředků Unie budou financovány pouze organizace, které důsledně dodržují všechny hodnoty Unie; naléhavě vyzývá Komisi, aby vytvořila mechanismy *ex ante*, které jasně určí nevládní organizace působící na území Unie a v zahraničí, u nichž byly prokázány vazby na náboženské fundamentalistické sítě a prosazování agendy oslabující hodnoty Unie; vyzývá v této souvislosti k vytvoření veřejné černé listiny nevládních organizací, které se zapojují do činností, jako jsou nenávistné projevy, podněcování k terorismu, náboženský extremismus podporující nebo oslavující násilí, nebo které nesprávně využily či zneužily finanční prostředky Unie a jsou uvedeny v databázi systému EDES, aby se zajistilo, že nebudou mít přístup k unijním orgánům a institucím a finančním programům Unie; opakuje, že žádné finanční prostředky nemohou být přiděleny ani spojeny s příčinami nebo formami terorismu nebo náboženské či politické radikalizace; zdůrazňuje potřebu důkladné předběžné kontroly v rámci zápisu do rejstříku transparentnosti, aby byly zveřejněny všechny zdroje financování; konstatuje, že financování z fondů Unie musí být vysledovatelné od přímého příjemce až po konečného příjemce, pokud jsou prostředky předávány v řetězci; připomíná, že pokud jde o veřejné financování, základní akty Unie upravují, jak je třeba v tomto ohledu přistupovat k transparentnosti a viditelnosti, proto připomíná Komisi odpovědnost, kterou má za ověřování souladu s pravidly a postupy, zejména pravidly a postupy pro přidělování grantů na kaskádovém principu nevládním organizacím a zprostředkovatelům finančních institucí; dále požaduje, aby Komise poskytla orgánu příslušnému k udělení absolutoria přehled o celkové výši výdajů Unie souvisejících s nevládními organizacemi;

20. v zájmu jasnosti, právní jistoty a právního státu vyzývá Komisi, aby předložila návrh nařízení o nevládních organizacích, který by zahrnoval jasnou definici nevládních organizací a jejich kategorizaci podle oblasti činnosti a velikosti; právní úprava by měla stanovit jasný přehled podmínek, které musí nevládní organizace splnit, aby mohly být financovány z prostředků Unie, a zahrnovat tyto povinnosti:

    a) podávání zpráv o výši a původu poskytnutých finančních prostředků a informací o všech činnostech prováděných jménem zahraničních mandantů;

    b) označení šířeného materiálu s požadovanými informacemi;

    c) zveřejňování finančních a nefinančních přítoků a odtoků, včetně plateb nebo nefinančních darů, které jsou převáděny z jedné nevládní organizace do druhé v rámci zastřešující organizace jejím členům;

    d) zveřejňování financování politické reklamy nebo politických kampaní nevládními organizacemi;

    e) dodržování demokratické odpovědnosti a hodnot Unie;

    f) pro velmi velké nevládní organizace s korporátní strukturou analogicky k soukromým společnostem povinnost podávat zprávy o sociální odpovědnosti korporace, dodržování ustanovení o ochraně zaměstnanců, ustanovení o prosazování genderové rovnosti, povinnost zveřejňovat informace o udržitelnosti, taxonomii investic a propojení dodavatelského řetězce při nákupu;

21. zdůrazňuje, že návrh by měl rovněž zahrnovat povinnosti transparentnosti jménem Komise, a to i pokud jde o zveřejňování finančních a správních dohod nebo dohod o spolupráci s nevládními organizacemi;

22. připomíná Komisi, že ke všem legislativním návrhům, které mají významný hospodářský, sociální a environmentální dopad, musí být připojeno spolehlivé a důkladné posouzení dopadů; poukazuje na to, že jde o část programu Komise, který se týká zlepšování právní úpravy, a zdůrazňuje, že orgán příslušný k udělení absolutoria bude bedlivě monitorovat, zda byla tato posouzení dopadů provedena zcela neutrálním a nestranným způsobem a zda systematicky analyzují dopad zvažovaných možností, náklady a přínosy upřednostňované možnosti, mimo jiné i zohledněním názorů zúčastněných stran vyjádřených v otevřených veřejných konzultacích;

23. poukazuje na zvláštní zprávu Účetního dvora 17/2022 „Externí konzultanti v Evropské komisi“, v níž Účetní dvůr zdůrazňuje, že Evropská komise vyplácí každoročně přibližně 1 miliardu EUR za služby externích konzultantů, které využívá na podporu široké škály činnosti v oblasti poradenství, studií, hodnocení a výzkumu, a dospívá k závěru, že řízení v oblasti využívání externích konzultantů ze strany Komise nezajišťuje maximální efektivnost nákladů ani plnou ochranu jejích zájmů; dále zdůrazňuje, že rámec upravující využívání těchto služeb má závažné nedostatky, s čímž souvisí možná rizika týkající se koncentrace poskytovatelů služeb, nadměrné závislosti a střetů zájmů, která nejsou dostatečně monitorována; v této souvislosti požaduje, aby Komise dále rozvíjela rámec upravující využívání služeb externích konzultantů, lépe využívala výsledky služeb poskytovaných externími konzultanty, posílila monitorování s cílem zmírnit rizika vyplývající z využívání služeb externích konzultantů, zlepšila své podávání zpráv o využívání služeb externích konzultantů a uváděla přesné a úplné údaje o objemu a druzích pořizovaných služeb; kromě toho zdůrazňuje nevyužitý potenciál agentur Unie při poskytování konkrétních a relevantních informací a produktů ve stejné kvalitě jako externí konzultanti, pokud by to jejich mandáty umožňovaly; vyzývá Komisi, aby tuto možnost v budoucnu prozkoumala pro účely konzultací a výzkumu v konkrétních oblastech;

24. vítá počáteční příspěvek Nástroje pro oživení a odolnost a jeho další potenciál týkající se předcházení hluboké hospodářské recesi po pandemii COVID-19; bere na vědomí, že tento nástroj užitečně přispívá k dosažení pokroku při provádění doporučení pro jednotlivé země vyplývajících z evropského semestru v téměř všech členských státech; konstatuje však, že několika doporučením pro jednotlivé země nebyla vůbec věnována pozornost; dále bere na vědomí příspěvek Nástroje pro oživení a odolnost ke zvýšení udržitelnosti, odolnosti a lepší připravenosti ekonomik a společností Unie na výzvy a příležitosti zelené a digitální transformace;

25. bere na vědomí nálezy a závěry Účetního dvora v prvním výročním hodnocení Nástroje po oživení a odolnost; chápe, že provádění Nástroje pro oživení a odolnost probíhá pod časovým tlakem, aby byla poskytnuta včasná podpora pro oživení po krizi vyvolané onemocněním COVID-19, avšak využívá se mnohem přímější model provádění, který klade mnohem mírnější požadavky jak na Komisi, tak na členské státy a snižuje úroveň kontroly na straně Komise a přesouvá ji na členské státy, zejména ve srovnání se strukturou financování, podávání zpráv a kontroly politiky soudržnosti nebo zemědělské politiky; zdůrazňuje, že každý rychlý model provádění musí doplňovat spolehlivý kontrolní systém, za který musí být odpovědná Komise; vyzývá Komisi, aby zajistila, aby při navrhování nových programů a politických opatření Unie s modelem provádění založeným na výkonnosti, který se používá při provádění Nástroje pro oživení a odolnost, byly plně zohledněny poznatky získané při provádění Nástroje pro oživení a odolnost, jakož i zjištění a doporučení týkající se Nástroje pro oživení a odolnost z auditů a posouzení vypracovaných Účetním dvorem; připomíná, že je důležité vědět, zda probíhá čerpání finančních prostředků, jelikož rok 2023 je polovinou období Nástroje pro oživení a odolnost; uznává pokrok, jehož Komise dosáhla při řešení obav orgánu příslušného k udělení absolutoria ohledně transparentnosti a odpovědnosti zřízením platformy podobné platformě Kohesio pro politiku soudržnosti;

26. vítá dohodu uzavřenou v rámci interinstitucionálních vyjednávání o plánu RePowerEU, která se týká zveřejňování 100 největších konečných příjemců finančních prostředků v jednotlivých členských státech dvakrát do roka ve srovnávacím přehledu Nástroje pro oživení a odolnost; opět vyzývá k tomu, aby byl seznam všech konečných příjemců v rámci všech unijních politik a projektů zpřístupněn v rámci postupu udělování absolutoria příslušným orgánům a institucím EU a orgánu příslušnému k udělení absolutoria;

27. bere na vědomí úspěšné snahy Komise o získání finančních prostředků na finančních trzích s cílem zajistit finanční prostředky pro Nástroj pro oživení a odolnost jako důležitý nástroj v době závažné krize; je však znepokojen stoupajícími úrokovými sazbami a výslednou nejistou schopností splatit úvěry a rizikem, které to představuje pro rozpočet a politiku Unie; vyzývá Komisi, aby zmírnila riziko a aby Parlament v plném rozsahu informovala o každoročním stavu splácení těchto úvěrů;

28. vyjadřuje znepokojení nad omezeným počtem přeshraničních projektů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; zároveň uznává, že jedním z cílů Nástroje pro oživení a odolnost je podporovat hospodářské oživení v členských státech Unie po pandemii COVID-19; zdůrazňuje, že sladění vnitrostátních plánů pro oživení a odolnost s cíli politiky Unie, včetně přeshraničních projektů, vytváří přidanou hodnotu Unie;

29. je znepokojen tím, že řada nařízení upravujících různé oblasti politiky Unie byla přijata opožděně, stejně jako na začátku programového období 2014–2020, což představuje významné zpoždění na začátku provádění programového období 2021–2027; naléhavě vyzývá Komisi, aby přijala veškerá nezbytná opatření k rychlejšímu provádění politik v praxi a současně kladla velký důraz na kvalitu a nutnost zintenzivnit boj proti podvodům a posílit ochranu finančních zájmů Unie; upozorňuje na skutečnost, že zejména v rámci sdíleného řízení musí být přeprogramována významná část rozpočtového přídělu z roku 2021 na následující roky; v této souvislosti zdůrazňuje riziko, že neuhrazené závazky zatěžují rozpočet Unie, což může vést k rozsáhlému rušení závazků a dále pak snížit dopad rozpočtu Unie; požaduje, aby Komise orgánu příslušnému k udělení absolutoria sdělila, jaká opatření hodlá přijmout, aby této situaci zabránila, a aby vyvodila nezbytné závěry a poznatky s cílem předejít tomu, aby se stejná situace opakovala na začátku období 2028–2034 VFR;

30. vybízí Komisi, Účetní dvůr a Radu, aby usilovaly o urychlení postupu udělování absolutoria na rok n+1;

31. konstatuje, že protokol č. 7 Smlouvy o fungování EU (o výsadách a imunitách Evropské unie) stanoví možnost vydávat členům orgánů Unie a zejména poslancům Evropského parlamentu průkazy, které je mohou používat jako cestovní doklady; je znepokojen skutečností, že ústřední útvar Komise pro vydávání průkazů odmítá zaznamenat „funkci“ poslance Evropského parlamentu do tohoto dokladu, což znamená, že poslanci nejsou schopni během cest prokázat své postavení, na rozdíl například od diplomatů ESVČ; vyzývá Komisi, aby neprodleně učinila kroky k nápravě této nesrovnalosti, aby členové orgánů mohli vhodným způsobem na cestách prokázat svou funkci;

32. vyjadřuje politování nad tím, že Účetní dvůr opět vydal záporný výrok o legalitě a správnosti výdajů a zjistil, že kontrolní mechanismy Komise a členských států jednoduše nejsou dostatečně spolehlivé; zdůrazňuje význam posílení kontrolních mechanismů Komise a členských států, které Účetní dvůr nepovažuje za spolehlivé, přičemž tato nespolehlivost oslabuje důvěryhodnost výroční zprávy o řízení a výkonnosti;

33. připomíná, že Komise by se měla podrobně zabývat všemi připomínkami Parlamentu, včetně všech politických priorit;

KAPITOLA I

Víceletý finanční rámec (VFR)

Prohlášení Účetního dvora o věrohodnosti a rozpočtovém a finančním řízení

Spolehlivost účetní závěrky

34. vítá zjištění Účetního dvora, že účetní závěrka Evropské unie za rok 2021 je spolehlivá a v souladu s finančním nařízením a že příjmová strana rozpočtu neobsahuje významné chyby;

35. konstatuje, že ke dni 31. prosince 2021 činila celková pasiva 496,4 miliardy EUR ve srovnání s 414,1 miliardy EUR celkových aktiv; zdůrazňuje, že rozdíl ve výši 82,3 miliardy EUR připadá na (negativní) čistá aktiva, která zahrnují rezervy a tu část výdajů, která Unii vznikla do 31. prosince a která musí být financována z budoucích rozpočtů;

36. konstatuje, že na konci roku 2021 činila odhadovaná hodnota vzniklých způsobilých výdajů, které mají být proplaceny příjemcům, ale zatím nebyly vykázány, 129,9 miliardy EUR (2020: 107,8 miliardy EUR), ty byly zaúčtovány jako výdaje příštích období; konstatuje, že zvýšení tohoto odhadu souvisí především s Nástrojem pro oživení a odolnost, který je ústředním prvkem programu NGEU a má řešit bezprostřední hospodářské a společenské škody způsobené pandemií COVID-19; zdůrazňuje, že platby členským státům v rámci tohoto nástroje se řídí až do roku 2026 předem stanoveným splátkovým profilem;

37. konstatuje, že po konci přechodného období po procesu vystoupení Spojeného království Komise odhadovala, že k rozvahovému dni je na účtech Unie zaúčtována čistá pohledávka vůči Spojenému království ve výši 41,8 miliardy EUR (2020: 47,5 miliardy EUR), z toho bude podle odhadu v průběhu 12 měsíců od data vykazování uhrazeno 10,9 miliardy EUR;

38. konstatuje, že Účetní dvůr posoudil dopad nevyprovokované a neodůvodněné vojenské agrese Ruska vůči Ukrajině na účetní závěrku; vítá posouzení Účetního dvora, že přístup k invazi Ruska na Ukrajinu jako k události po datu účetní závěrky, která nevyžaduje její úpravu, je přiměřený a že její dopad byl v konsolidované účetní závěrce náležitě vykázán a věrně zobrazen;

39. bere na vědomí, že Účetní dvůr v rámci svých běžných auditních postupů prováděl audit aktiv, pasiv, příjmů a výdajů, včetně těch, které souvisí s kroky, které Komise učinila v souvislosti s opatřeními týkajícími se pandemie COVID-19; vítá, že Účetní dvůr dospěl k závěru, že jsou věrně zobrazeny v konsolidované účetní závěrce;

Legalita a správnost příjmů a výdajů Unie

40. vyjadřuje politování nad negativním stanoviskem ohledně legality a správnosti výdajové strany rozpočtu Unie, které vydal Účetní dvůr;

41. konstatuje, že celková míra chyb vypočtená Účetním dvorem činí 3,0 %, což je o 1,0 % procentní bod nad prahem významnosti; konstatuje, že jde o zhoršení ve srovnání s rokem 2020, kdy míra chyb činila 2,7 %, což rovněž překračuje práh významnosti; bere na vědomí odpověď Komise, že nezpochybňuje míru chyb stanovenou Účetním dvorem, zároveň však brání výsledky vlastní práce, která vedla k odhadu míry chyb u plateb, jež se zakládá na odlišné metodice; bere na vědomí, že Komise vypočetla své riziko při platbě v roce 2021 ve výši 1,9 %; je znepokojen skutečností, že na rozdíl od Účetního dvora odhaduje Komise svou míru chyb jako nižší než práh významnosti a dokonce nižší než rozpětí míry chyb odhadované Účetním dvorem, a sice ve výši 2,2 %;

42. vyjadřuje politování nad tím, že zjištěné chyby odrážejí přetrvávající nedostatky ve správnosti výdajů vykázaných řídicími orgány a že Účetní dvůr zjistil nedostatky v metodikách orgánů dohledu pro výběr vzorků;

43. se znepokojením konstatuje, že se Účetní dvůr domnívá, že posouzení rizik provedené Komisí úroveň rizika pravděpodobně podhodnocuje v několika oblastech; zdůrazňuje, že Účetní dvůr kromě jiných problémů poukázal na nedostatky v auditech Komise *ex post* v okruhu 1 „Jednotný trh, inovace a digitální agenda", podhodnocení chyb v okruhu 2 „Soudržnost, odolnost a hodnoty" a podhodnocení rizika a vysoký počet chyb v okruhu 6 „Sousedství a svět"; zdůrazňuje, že v okruhu „Přírodní zdroje a životní prostředí" dosáhly oba orgány podobného výsledku, zatímco například v okruhu „Jednotný trh, inovace a digitální agenda" odhaduje Účetní dvůr míru chyb 4,4 %, a zatímco Komise odhaduje riziko při platbách ve výši 1,3 %;

44. konstatuje, že Komise provádí kontroly rozpočtu Unie před provedením plateb i po nich a v případě potřeby provádí opravy; konstatuje, že tento kontrolní systém se odráží jak v „riziku při platbě", což je odhad úrovně výdajů, které nejsou v souladu s platnými pravidly a předpisy v době platby, tak v „riziku při uzávěrce" (programu), který odhaduje úroveň výdajů, které nejsou v souladu s předpisy, když byly dokončeny všechny kontroly a související opravy, a z právního hlediska nelze přijmout žádná další opatření; dále konstatuje, že podle odhadů Komise riziko při uzávěrce činí 0,8 %, což je výrazně pod 2% prahem významnosti;

45. znovu vyjadřuje podporu přístupu a metodice auditu, které zvolil Účetní dvůr; konstatuje, že tato metodika je založena na mezinárodních auditorských standardech, které vyžadují testování náhodného vzorku operací, a že reprezentativní vzorek nemůže být zcela založen na riziku; se znepokojením bere na vědomí rozdíly mezi mírami chyb a rizikem při platbách podle výpočtů Účetního dvora a Komise; zdůrazňuje, že k těmto rozdílům nedochází ve všech výdajových oblastech; připomíná skutečnost, že odhady Komise, pokud jde o riziko při platbách, jsou setrvale v nižším rozpětí nebo pod statistickými odhady Účetního dvora, a je znepokojen faktem, že to představuje systematické podhodnocení stávající míry chyb ze strany Komise; vyzývá Komisi, aby přehodnotila svou metodiku a spolupracovala s Účetním dvorem s cílem zvýšit harmonizaci, a poskytnout tak srovnatelnější údaje; zdůrazňuje však, že obecný odhad míry chyb uvedený v prohlášení o věrohodnosti Účetního dvora nenaznačuje, že by se vyskytly podvody;

46. obává se, že Komise jednající na základě potenciálně podhodnocených rizik není schopna účinně chránit finanční zájmy Unie; je rovněž znepokojen nejasnostmi, které tím vznikají pro orgán příslušný k udělení absolutoria a občany Unie, protože Komise se na straně jedné přiklání k míře chyb vypočtené Účetním dvorem v oblastech, kde je tento výpočet pod prahem významnosti (přírodní zdroje), avšak předkládá vlastní odhad chyb při platbách v oblastech, kde je míra chyb vypočtená Účetním dvorem vyšší než práh významnosti, z čehož pramení pochybnosti o spolehlivosti účetnictví;

47. vyzývá Účetní dvůr, aby posoudil dopad nápravných opatření na celkovou míru chyb;

48. bere na vědomí návazné sledování připomínek vyplývajících z výroční zprávy za rok 2020, pokud jde o podávání zpráv o zpětně získaných částkách ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti Komise, které Účetní dvůr považuje za složité a ne vždy jasné; vítá připomínku Účetního dvora, že přezkum provedený Komisí a zaměřený na její způsob podávání zpráv, přinesl zlepšení; je však znepokojen tím, že se Účetní dvůr domnívá, že prezentace „oprav minulých plateb" (5,6 miliardy EUR) a souvisejícího procentního podílu příslušných výdajů (3,3 %) není dostatečná a může snadno dojít k nedorozumění; zejména bere na vědomí závěr Účetního dvora, že předkládané údaje zahrnují preventivní opatření, která se netýkají minulých plateb ani schválených výdajů, a preventivní opatření členských států navíc nelze přímo přičítat Komisi;

49. bere na vědomí, že Účetní dvůr zjistil, že výdaje s nízkým rizikem nejsou ve významném rozsahu zatíženy chybami, ale že vysoce rizikové výdaje jsou i nadále zatíženy významnou mírou chyb; zdůrazňuje, že k 3,0% míře chyb přispěla nejvíce oblast „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ (1,2 procentního bodu) následovaná oblastmi „Přírodní zdroje a životní prostředí“ (0,7 procentního bodu), „Sousedství a svět“ (0,4 procentního bodu) a „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“ (0,4 procentního bodu);

50. bere na vědomí, že Účetní dvůr rozdělil svůj základní kontrolovaný soubor na výdaje s vysokým rizikem (především úhradové platby) a s nízkým rizikem (především platby na základě nároků); s obavami však konstatuje, že Komise ve své „výroční zprávě o řízení a výkonnosti“ rozděluje výdaje do segmentů s vyšším, středním a nižším rizikem na základě kontrol prováděných každoročně vnitrostátními orgány, dalšími partnery a samotnou Komisí; zdůrazňuje, že používání odlišných kategorií rizik ze strany Účetního dvora a Komise ztěžuje práci orgánu příslušnému k udělení absolutoria při vypracovávání komparativní analýzy příslušných zpráv; se znepokojením bere na vědomí, že tím vzniká rozdíl mezi výpočtem Účetního dvora, pokud jde o podíl výdajů s vysokým rizikem, který činí 63,2 %, oproti výpočtu Komise, který činí 22 %; připomíná, že tyto rozdíly mezi Účetním dvorem a Komisí omezují spolehlivost vstupních údajů, které orgán příslušný k udělení absolutoria potřebuje;

51. se znepokojením konstatuje, že u úhrad nákladů, které představují 63,2 % základního kontrolovaného souboru Účetního dvora, byly zjištěny významné problémy a míra chyb se odhaduje na 4,7 %; bere na vědomí, že dopady chyb zjištěných Účetním dvorem jsou ve schválených výdajích za tento rok jednak významné a jednak mají rozsáhlý dopad;

52. bere na vědomí, že navzdory skutečnosti, že se Účetní dvůr domnívá, že výdaje z Nástroje pro oživení a odolnost schválené v účetní závěrce za rok končící 31. prosince 2021 jsou legální a správné ve všech významných ohledech, je toho názoru, že jeden milník v platbách Španělsku nebyl uspokojivě splněn, a že tedy ohledně posouzení milníků a cílů spojených se souvisejícími výdaji z Nástroje pro oživení a odolnost ze strany Komise jsou stále pochybnosti; bere na vědomí hodnocení Účetního dvora, který považuje tuto chybu za nevýznamnou; připomíná, že cílem auditu nástroje, který prováděl Účetní dvůr, bylo přispět k prohlášení o věrohodnosti a získat základ pro vyjádření výroku o správnosti výdajů z nástroje; konstatuje, že kontrolovaný základní soubor zahrnoval jedinou výplatu prostředků v roce 2021, totiž platbu ve prospěch Španělska, a zúčtování souvisejícího předběžného financování; připomíná, že jediným důvodem, proč nebyla zjištěná chyba vyčíslena, byla absence metodiky pro částečné platby ze strany Komise; bere na vědomí, že Komise zveřejnila tuto metodiku dne 21. února 2023;

Rozpočtové a finanční řízení

53. se znepokojením konstatuje, že v roce 2021 bylo plnění závazků velmi nízké, činilo 68 % celkové dostupné částky, a že zpoždění při přijímání odvětvových předpisů v roce 2021 zpomalilo zahájení nových programů; oceňuje, že se celková míra čerpání z fondů ESI v roce 2021 zvýšila díky vyšším platbám než v roce 2020; zdůrazňuje, že na konci roku 2021 zbývalo do uzavření programů fondů ESI v roce 2025 vyčerpat ještě přibližně 161 miliard EUR; opakuje, že je znepokojen významnými rozdíly v míře čerpání jednotlivých členských států a skutečností, že některé členské státy stále mají vyčerpat více než 40 % své vyčleněné částky; znovu zdůrazňuje, že obrovské rozdíly v absorpčních kapacitách mezi členskými státy představují jednu z nejzávažnějších překážek účinnějšího rozvoje méně rozvinutých regionů;

54. bere na vědomí, že dosud nevyužité prostředky z ESI fondů na období 2014–2020 představují značnou část zbývajících závazků rozpočtu Unie; vyzývá Komisi, aby pečlivě sledovala pokrok při provádění v členských státech a analyzovala rozdíly a zaměřila se přitom zejména na případy nedostatečného čerpání a nízké míry čerpání; očekává, že Komise předloží orgánu příslušnému k udělení absolutoria hodnocení jednotlivých zemí, v němž označí opakující se problémy, a že přijme veškerá vhodná opatření k optimalizaci situace, mimo jiné prostřednictvím technické pomoci a výměny osvědčených postupů;

55. připomíná, že na konci roku 2021 dosáhly celkové neuhrazené závazky rekordní výše 341,6 miliardy EUR (kombinace zbývajících závazků z rozpočtu Unie a nástroje NGEU); zdůrazňuje, že zbývající závazky v roce 2023 pravděpodobně překročí 460 miliard EUR, ale následně bude jejich hodnota v normálním případě klesat s tím, jak se bude blížit konec provádění NGEU; zdůrazňuje, že určitý objem zbývajících závazků je logickým důsledkem rozpočtového systému Unie s prostředky na závazky a prostředky na platby, avšak vyslovuje obavy z toho, že významná částka zbývajících závazků může v budoucnu představovat riziko pro hladké a normální fungování rozpočtu Unie;

56. bere na vědomí, že zbývající závazky rozpočtu Unie klesly z historického maxima na konci roku 2020 a že Komise předpovídá, že nárůst očekávaný v roce 2027 se zvýší o malou částku, zejména kvůli menšímu rozdílu mezi prostředky na závazky a prostředky na platby; všímá si toho, že Účetní dvůr při několika příležitostech poukázal na to, že mohou být sníženy pouze tehdy, pokud rozpočtové prostředky na platby překročí prostředky na závazky a budou využity; vyzývá Komisi, aby se důsledně řídila tímto doporučením, které je v souladu s požadavkem na zachování řádného poměru mezi prostředky na závazky a na platby;

57. zdůrazňuje, že doba, která je k dispozici pro provádění fondů ve sdíleném řízení v rámci VFR na období 2021–2027, je kratší než v předchozích VFR; je si vědom výzev v souvislosti s řízením a kontrolou těchto fondů s cílem zajistit soulad s právními předpisy a řádné finanční řízení; je znepokojen zvýšenou administrativní zátěží členských států způsobenou prováděním programu NGEU a tendencí členských států upřednostňovat provádění NGEU před tradičními fondy v rámci sdíleného řízení, jak zaznělo na veřejném slyšení ve výboru CONT dne 23. ledna 2023;

58. domnívá se, že pokyny Komise k předcházení střetům zájmů a jejich řešení podle finančního nařízení vytvářejí značnou a neospravedlnitelnou byrokracii, zejména vůči malým a středním podnikům, neziskovým organizacím a participativním strukturám na místní úrovni; je toho názoru, že pokyny by se měly zaměřit spíše na hospodářské a finanční přínosy než na sledování osobního života nebo společenských vztahů, výslovně na místní nebo regionální úrovni; žádá Komisi, aby plně dodržovala zásadu proporcionality a soukromí a nevystavovala všechny subjekty obecnému podezření; vyzývá Komisi, aby vyjasnila své stávající pokyny v tomto ohledu s cílem objasnit je žadatelům a rozhodovacím orgánům;

59. je znepokojen souvisejícími riziky, která Účetní dvůr zjistil ve své zprávě za rok 2020 a zopakoval pro rozpočtový rok 2021, a sice že úroveň administrativních zdrojů potřebných k souběžnému řízení různých rozpočtových nástrojů nemusí být k dispozici a že zavedení flexibility systému pro zvládání dopadů pandemie COVID-19 může vést k oslabení zavedených kontrolních systémů;

60. se znepokojením bere na vědomí nárůst celkové expozice rozpočtu Unie vůči podmíněným závazkům z 131,9 miliardy EUR v roce 2020 na 277,9 miliardy EUR v roce 2021; uznává, že dvěma hlavními důvody tohoto podstatného nárůstu bylo zavedení nástroje NGEU a zvýšení objemu úvěrů poskytnutých v rámci nástroje SURE; chápe, že riziko hrozící rozpočtu Unie z podmíněných závazků je zmírňováno zvýšením stropu vlastních zdrojů a protizárukami členských států za úvěry SURE;

Doporučení

61. jednoznačně podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

62. zejména vyzývá Komisi, aby:

a) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit (Arachne, EDES atd.) a urychleně zavedla povinný integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází v kontextu nadcházejících revizí finančního nařízení; vypracovala srovnávací přehled oživení a odolnosti s cílem zajistit, aby byl popis milníků, cílů a výsledků auditu transparentní; zajistila, aby všechny členské státy používaly systémy a centrální registry k podávání zpráv o skutečných majitelích a konečných příjemcích;

b) podstatně zjednodušila pravidla a postupy, vypracovala koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro malé a střední podniky a nevládní organizace, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany, aniž by ohrozila kvalitu kontrol;

c) nadále zvyšovala svou správní kapacitu a kapacitu členských států a navrhla odpovídající rozpočtové položky pro Účetní dvůr a úřady EPPO a OLAF s cílem zajistit jejich efektivní fungování s ohledem na provádění nových úkolů souvisejících s nástrojem NGEU s cílem chránit finance Unie;

d) vypracovala shrnutí a podala zprávy orgánu příslušnému k udělení absolutoria a Účetnímu dvoru o důvodech rozdílů v jednotlivých oblastech výdajů a zpětně získaných částek a rovněž o rozdílných výsledcích týkajících se odhadované míry chyb, kterou vypočetl Účetní dvůr, a o riziku při platbách podle výpočtu Komise ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti, a zapojila se do výměny informací s Účetním dvorem na řídicí i technické úrovni s cílem zavést jednotnou metodiku pro míru chyb ve výdajích Unie;

e) spolupracovala s Účetním dvorem na sladění příslušných metodik kategorizace rizik a auditních pracovních metodik;

f) porovnala míry provádění nástroje REACT-EU členskými státy, které měly obdržet finanční podporu v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, a členskými státy, v nichž byl národní plán na podporu oživení schválen později pod určitými podmínkami (Maďarsko a Polsko), a určila příčiny zjištěných rozdílů, zejména s důrazem na dostupnost správních kapacit;

g) nadále podporovala členské státy v tom, aby zvyšovaly kvalitu i počet kontrol a aby v boji proti podvodům šířily osvědčené postupy;

h) zajistila zjednodušení postupu včetně dokumentace potřebné k získání přístupu k financování, aniž by porušila zásady auditu a kontroly;

i) zveřejnila v přiměřeném časovém rámci své zprávy o výsledcích auditů, a to i v případech střetu zájmů, což pomůže zajistit, aby kontrolované subjekty zavedly doporučená nápravná a následná opatření;

j) přísně sledovala možné riziko korupce a podvodů;

k) usnadnila interinstitucionální spolupráci tím, že bude usilovat o urychlení procesu udělování absolutoria na rok N+1, aniž by byla ohrožena jeho kvalita;

l) zintenzívnila úsilí o zlepšení transparentnosti při využívání finančních prostředků, a to i pokud jde o informace o konečných příjemcích, a úsilí o přísnější vyplácení finančních prostředků společnostem se sídlem v daňových rájích;

m) věnovala více pozornosti členským státům v případech, kdy jejich řídicí a kontrolní systémy jsou jen částečně spolehlivé nebo nejsou spolehlivé a v nichž existuje zvýšené riziko podvodů a korupce souvisejících s prostředky Unie, a aby těmto státům nabídla větší odbornou pomoc;

n) přehodnotila způsob, jakým identifikuje subjekty jako nevládní organizace, stanovila v tomto ohledu jasnou definici a dále zlepšila rejstříky lobbistů Unie s cílem zajistit, aby nevládní organizace, které oslovují orgány Unie, byly registrovány jako lobbisté; dále vyzývá Komisi, aby zřídila účinný mechanismus, který by ověřoval, zda činnosti nevládních organizací jsou v souladu s hodnotami Unie a požadoval by naprostou transparentnost jejich financování, čímž by poskytl hlubší vhled do financování všech registrovaných subjektů, což by mělo být podmínkou pro oslovení všech orgánů, institucí a jiných subjektů Unie;

o) zavazuje se, že zaručí dostatečné zdroje pro sekretariát rejstříku transparentnosti s cílem zajistit, aby údaje o lobbistických činnostech zájmových skupin, lobbistů a nevládních organizací mohly být kontrolovány z hlediska přesnosti a aby se lobbování stalo transparentnějším;

p) navrhla standardní smlouvu s nevládními organizacemi o podmínkách čerpání finančních prostředků Unie; zdůrazňuje, že tato smlouva musí být stejně závazná pro všechny orgány a instituce a agentury Unie;

Výkonnost rozpočtu Unie

63. vítá zprávu Účetního dvora o výkonnosti rozpočtu EU – stav ke konci roku 2021, která se zaměřuje na začleňování pěti horizontálních politických priorit do rozpočtu EU, konkrétně jde o boj proti změně klimatu, zachování biologické rozmanitosti, rovnost žen a mužů, cíle udržitelného rozvoje Organizace spojených národů a digitální transformaci;

64. vyjadřuje politování nad tím, že se Účetní dvůr domnívá, že vypracování této zprávy o výkonnosti má nepříznivý dopad na jeho priority v oblasti auditu a na nově se objevující priority Unie; bere na vědomí rozhodnutí Účetního dvora vrátit se k podávání zpráv o výkonnosti v duchu předchozí praxe v kapitole 3 výroční zprávy; připomíná, že kvůli stanoveným zákonným lhůtám může být pro Účetní dvůr složité začlenit své posouzení výroční zprávy o řízení a výkonnosti do výroční zprávy; vyzývá Účetní dvůr, aby zohlednil výroční zprávy o řízení a výkonnosti ve svém každoročním podávání zpráv nebo prostřednictvím samostatného dokumentu, bude-li to nezbytné, s cílem vzít v potaz každoroční udělování absolutoria; připomíná, že počet zaměstnanců Účetního dvora již byl v roce 2023 navýšen s cílem zohlednit větší pracovní zátěž spojenou s nástrojem NGEU;

65. vítá skutečnost, že Účetní dvůr shledal, že je ve VFR na období 2021–2027 zaveden rámec pro řešení většiny horizontálních politických priorit, že vybrané výdajové programy Unie v sobě mají začleněny horizontální politické priority, které Účetní dvůr vybral, a že Komise vypracovala metody pro sledování výdajů, pokud jde o některé horizontální priority;

66. je znepokojen skutečností, že výroční zpráva o řízení a výkonnosti uvádí celkově pozitivní závěry o učiněném pokroku při začleňování cílů, že je k dispozici málo informací o tom, zda výdaje smysluplně přispívají k několika různým prioritám současně, že výkonnostní rámec Komise se zatím většinově zaměřuje na výstupy, a nikoli na výsledky a že přezkum oznamovaných informací prováděný Komisí se potýká s problémy;

67. bere na vědomí, že podle Komise jsou do výkonnostního rámce začleněny priority v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti; avšak s velkými obavami bere na vědomí další zjištění Účetního dvora uvedená v jeho zvláštní zprávě č. 09/2022 „Výdaje v rozpočtu EU na období 2014–2020 související s klimatem“; je znepokojen tím, že uváděné výdaje nejsou vždy relevantní pro opatření v oblasti klimatu a že příspěvek z rozpočtu Unie na klima a biologickou rozmanitost je nadhodnocen; rovněž s obavami bere na vědomí závěry Účetního dvora, podle nichž je vykazování výdajů na oblast klimatu celkově nespolehlivé, protože se týkalo pouze potenciálního pozitivního dopadu na klima, aniž by se posuzoval konečný přínos k cílům Unie v oblasti klimatu; se znepokojením konstatuje, že riziko, že plánované nebo přidělené částky nebudou vynaloženy, by mohlo vykázané výdaje v oblasti klimatu dále zvýšit; je znepokojen tím, že Účetní dvůr zjistil, že ve vykazování informací o klimatu na období 2021–2027 se očekávají jen omezená zlepšení; vyjadřuje politování nad tím, že Komise se dosud nezabývala nedostatky ve vykázaných údajích ve své nové metodice; vyjadřuje hluboké zklamání z reakce Komise, která značí nedostatek odpovědnosti a to, že plně nebere na vědomí nedostatky ve své metodice; nemůže akceptovat tvrzení Komise, že „se shodneme, že se neshodneme“ s členy orgánu příslušného k udělení absolutoria vzhledem ke skutečnosti, že podle Účetního dvora částka, o níž uváděla, že byla vynaložena na opatření v oblasti klimatu, byla za období 2014–2020 nadhodnocena nejméně o 72 miliardy EUR;

68. je znepokojen možným nedostatkem komplexní analýzy předchozích výdajů, včetně Fondu pro spravedlivou transformaci; zastává názor, že k zajištění výkonnosti rozpočtu Unie jsou zapotřebí komplexní posouzení dopadu; považuje úlohu Výboru pro kontrolu regulace za zásadní; vyzývá Komisi, aby vypracovala nástroje a postupy, které umožní účinné využívání odborných znalostí, které má k dispozici; vyzývá Komisi, aby výslovně odůvodnila případy, kdy se odchýlí od doporučení;

69. bere na vědomí, že při začleňování rovnosti žen a mužů do výkonnostního rámce bylo dosaženo pokroku; s velkým znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr navzdory četným diskusím v parlamentním Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví odhalil nedostatky v oblasti začleňování rovnosti žen a mužů; vyjadřuje politování nad tím, že první odhad celkového příspěvku rozpočtu Unie k podpoře rovnosti žen a mužů, který Komise provedla, byl ovlivněn nedostatky; se znepokojením konstatuje, že Komise nadále provádí programy Unie, pro něž nejsou stanoveny žádné výdajové cíle a u nichž je pouze několik ukazatelů týkajících se rovnosti žen a mužů; vyzývá Komisi, aby pomocí přidělených prostředků nadále podporovala větší genderovou vyváženost a přístup zohledňování rovnosti žen a mužů při přípravě rozpočtu; vyzývá Komisi, aby v zájmu prosazování hlediska rovnosti žen a mužů ve všech oblastech politiky urychleně vypracovala metodiku všeobecného uplatňování hlediska rovnosti žen a mužů;

70. lituje, že je k dispozici jen omezené množství informací ohledně pokroku programů Unie, pokud jde o cíle udržitelného rozvoje; se znepokojením konstatuje, že z předchozí činnosti Účetního dvora vyplývá, že Komise nepodává zprávy o přínosu rozpočtu k plnění cílů udržitelného rozvoje; vítá, že Komise začala informovat o vazbě mezi výdajovými programy Unie a cíli udržitelného rozvoje;

71. vítá skutečnost, že jednou z nových priorit je digitální transformace; bere na vědomí fakt, že Komise poskytla informace o příspěvku k digitální transformaci u konkrétních programů, a očekává nejnovější posouzení Účetního dvora, pokud jde o spolehlivost zpráv Komise o provádění této priority;

Doporučení

72. jednoznačně podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

73. dále vyzývá Komisi, aby:

a) zlepšila podávání zpráv o výkonnosti v oblastech uvedených výše, včetně začleňování klimatu, rovnosti žen a mužů a zeměpisné vyváženosti;

b) provedla návazné kroky na doporučení Účetního dvora s cílem lépe provázat výdaje Unie s jejími cíli v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti, začleňování rovnosti žen a mužů a s cíli v oblasti energetiky;

c) poskytla jasné a komplexní hodnocení výkonnosti programů ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti;

74. zdůrazňuje, že orgán příslušný k udělení absolutoria přikládá velký význam úplnému a včasnému provedení těchto doporučení Účetního dvora a že situaci důkladně posoudí v příští zprávě o udělení absolutoria;

Příjmy

75. bere na vědomí, že příjmy z rozpočtu Unie zahrnují vlastní zdroje, vnější účelově vázané příjmy, které převážně financují výdaje v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, a jiné příjmy; konstatuje, že vlastní zdroje odvozené z hrubého národního důchodu tvoří 115,8 miliardy EUR (48,2 %), rozpočtové záruky, výpůjční a úvěrové operace v rámci nástroje NGEU tvoří 55,5 miliardy EUR (23,2 %), příspěvky a náhrady v souvislosti s dohodami a programy Unie tvoří 19,8 miliardy EUR (8,3 %), tradiční vlastní zdroje tvoří 19,0 miliardy EUR (7,9 %), vlastní zdroj z daně z přidané hodnoty tvoří 17,9 miliardy EUR (7,5 %), vlastní zdroj z plastových obalových odpadů tvoří 5,9 miliardy EUR (2,5 %) a ostatní příjmy tvoří 5,7 miliardy EUR (2,4 %);

76. bere na vědomí, že Účetní dvůr přezkoumal vzorek 55 inkasních příkazů Komise sestavený tak, aby byl reprezentativní pro všechny zdroje příjmů, systémy Komise pro zajištění a řízení různých vlastních zdrojů, systémy pro účtování a správu tradičních vlastních zdrojů (TVZ) ve třech členských státech a spolehlivost informací o správnosti uvedených ve výročních zprávách o činnosti GŘ BUDG a Eurostatu;

77. konstatuje, že podle závěrů Účetního dvora nebyla míra chyb ve výdajích významná; konstatuje, že zkoumané systémy související s příjmy byly obecně účinné, avšak hlavní vnitřní kontroly TVZ v některých členských státech a správa výhrad k DPH a otevřených případů týkajících se TVZ v Komisi byly kvůli přetrvávajícím nedostatkům jen částečně účinné;

78. se znepokojením konstatuje, že v případě cel hrozí riziko, že dovozci clo nevykáží u vnitrostátních celních orgánů, nebo je vykáží v nesprávné výši; zdůrazňuje, že tyto částky známé jako „krácené clo“, nejsou zachyceny v účetních systémech členských států pro TVZ a do rozsahu výroku auditora Účetního dvora o příjmech nespadají; se znepokojením konstatuje, že krácené zlo může mít vliv na výši cla, kterou členské státy stanovily; je znepokojen tím, že podle Účetního dvora nejsou opatření, která Unie přijala, aby výši kráceného cla omezila a zmírnila riziko neúplnosti TVZ, již třetím rokem po sobě úplná; je znepokojen tím, že již několik let přetrvávají v účtování a řízení TVZ členských států vážné nedostatky; se znepokojením bere na vědomí nedostatečný pokrok v řadě kroků akčního plánu Komise v celní oblasti;

79. oceňuje, že počet dlouhodobě nevyřízených případů se v letech 2019 až 2021 výrazně snížil a že Komise aktualizovala svůj postup pro zpracování výsledků kontrol TVZ, vybízí Komisi, aby zahrnula systém pro řazení nedostatků členských států podle priority a stanovila lhůty pro následná opatření založené na odpovědích členských států;

80. konstatuje, že již šestým rokem ponechává GŘ BUDG výhradu, že výše tradičních vlastních zdrojů odvedených do rozpočtu Unie je nesprávná v důsledku podhodnoceného dovozu textilu a obuvi z Číny v období 2011 až 2017; konstatuje, že dne 8. března 2022 Soudní dvůr Evropské unie zveřejnil své konečné rozhodnutí ve věci porušení práva ze strany Komise proti Spojenému království, ve kterém dospěl k závěru, že Spojené království nesplnilo své povinnosti podle práva Unie, pokud jde o vlastní zdroje;

Doporučení

81. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

82. dále vyzývá Komisi, aby:

a) zlepšila hodnocení finančních rizik pro TVZ včasným provedením příslušných opatření z jejího akčního plánu v celní oblasti;

b) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

Jednotný trh, inovace a digitální agenda

83. konstatuje, že okruh 1 VFR „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“ tvoří 10,2 % rozpočtu Unie, tj. 18,5 miliardy EUR: z této částky se 10,8 miliardy EUR (58,7 %) vynakládá na výzkum, 2,6 miliardy EUR (13,9 %) na vesmír, 2,2 miliardy EUR (11,8 %) na dopravu, energetiku a digitální technologie, 1,5 miliardy EUR na InvestEU a 1,4 miliardy EUR (7,4 %) na jiné oblasti;

84. konstatuje, že Účetní dvůr zkontroloval statisticky reprezentativní vzorek 130 operací vztahujících se na celé rozpětí výdajů spadajících do tohoto okruhu VFR, informace o správnosti uvedené ve výročních zprávách o činnosti Generálního ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti (GŘ ECFIN), GŘ RTD a agentury REA, které jsou začleněny do výroční zprávy Komise o řízení a výkonnosti, a vybrané IT systémy Komise;

85. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr dospěl k závěru, že odhadovaná míra chyb ve výdajích na „Jednotný trh, inovace a digitální agendu“ je významná a činí 4,4 % ve srovnání s 3,9 % v předchozím roce; je znepokojen, že odhadované riziko při platbě vypočítané Komisí činí 1,3 %, což je méně než úroveň významnosti a rozpětí míry chyb odhadované Účetním dvorem; bere na vědomí připomínky Účetního dvora, že navzdory opatřením, která již Komise přijala, zůstává její míra chyb podhodnocená;

86. konstatuje, že program Horizont 2020 i nadále představuje většinu projektů ve vzorku Účetního dvora, bere na vědomí, že dosud nebyl pro audit vybrán žádný projekt programu Horizont Evropa, připomíná, že výdaje na program Horizont 2020 a sedmý rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj jsou i nadále vysoce rizikové a jsou hlavním zdrojem zjištěných chyb;

87. bere na vědomí, že pravidla pro vykazování osobních nákladů v rámci programu Horizont 2020 jsou navzdory úsilí o zjednodušení i nadále složitá a jejich výpočet zůstává zásadním zdrojem chyb ve výkazech nákladů; lituje, že hlavní příčinou chyb je i nadále nesprávné uplatňování metodiky výpočtu osobních nákladů; vítá skutečnost, že v nástupnickém programu Horizont Evropa je stanoveno větší využívání jednorázových částek a jednotkových nákladů na osobní náklady; domnívá se proto, že Komise by měla více podporovat a umožňovat zjednodušení pravidel pro vykazování nákladů na zaměstnance a prosazovat širší využívání možností zjednodušených nákladů, a to jako předpoklad pro stabilizaci chybovosti pod úrovní významnosti; upozorňuje na připomínky Účetního dvora, že soukromé subjekty, zejména malé a střední podniky a noví účastníci, jsou náchylné k chybám;

88. konstatuje, že v roce 2021 přinesla zvláštní podpora v rámci programu pro jednotný trh výsledky, pokud jde o výměnu osvědčených a úspěšných postupů při podpoře iniciativ sociální ekonomiky na místní a regionální úrovni a evropské sítě regionů sociální ekonomiky; konstatuje, že v roce 2021 uspořádala Komise kampaň na podporu internetových stránek „Přístup k financím“ (A2F), řadu webinářů na téma „Nástroje EU na podporu malých a středních podniků“ a kampaň věnovanou platformám sociální komunikace (Outreach to Businesses and Citizens), která zdůraznila přeshraniční podporu podnikání a příležitosti pro malé a střední podniky;

89. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 15/2022 „Opatření na rozšíření účasti v programu Horizont 2020 byla dobře navržena, avšak udržitelná změna bude z velké části záviset na úsilí vnitrostátních orgánů“ zjistil, že zatímco koncepce opatření na rozšíření účasti byla většinou vhodná, opatření mohou pokrok ve výkonnosti v oblasti výzkumu a inovací pouze nastartovat; vítá, že ačkoliv provádění opatření na rozšíření účasti provázely problémy, vykazuje první výsledky; se znepokojením konstatuje, že Komise nepřijala dostatečná opatření pro sledování dopadu opatření na rozšíření účasti; zdůrazňuje závěr Účetního dvora, že aby se zabránilo situacím, kdy většina projektů na rozšíření účasti směřuje do několika málo zemí, měla by Komise pečlivě sledovat míru účasti na opatřeních určených k rozšíření účasti v rámci programu Horizont Evropa a v případě, že se objeví přetrvávající významná nerovnováha, zavést opatření k dosažení širší účasti;

90. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 07/2022 „Nástroje internacionalizace malých a středních podniků“ zjistil, že Komise neprovedla strategii internacionalizace MSP v plném rozsahu; vítá skutečnost, že síť Enterprise Europe Network (EEN) plní své hlavní cíle, ale viditelnost a zastoupení ve třetích zemích je nedostatečné; konstatuje, že iniciativa Startup Europe řešila důležité potřeby, ale že podle Účetního dvora má udržitelnost, monitorování a koordinace proměnlivou úroveň;

Doporučení

91. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

92. dále vyzývá Komisi, aby:

a) zjednodušila pravidla a postupy, vypracovala koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany, aniž by ohrozila kvalitu kontrol;

b) vydala pokyny pro příjemce o konkrétních rozdílech mezi HE a H2020 a podobnými programy se zaměřením na aspekty způsobilosti;

c) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit; a naléhavě vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

d) v souvislosti s opatřeními na rozšíření účasti usilovala o vyváženější účast zemí, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti;

e) poskytovala podporu, podporovala kontakty mezi příjemci projektů a potenciálními průmyslovými partnery, zejména prostřednictvím stávajících iniciativ Unie zaměřených na vytváření vazeb mezi výzkumem a podniky, a dále podporovala viditelnost projektů a podporovala příjemce v tom, aby pravidelně poskytovali aktualizované výsledky projektů a zveřejňovali je na platformách Unie zřízených k tomuto účelu;

f) zvýšila informovanost, soudržnost a udržitelnost podpory internacionalizace MSP; opakuje, že je třeba zjednodušit pravidla a postupy, vypracovat koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšit pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany;

Soudržnost, odolnost a hodnoty

93. konstatuje, že okruh 2 VFR „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ tvoří 44,1 % unijního rozpočtu, tj. 80,1 miliardy EUR: z této částky se 45,5 miliardy EUR (56,9 %) vydává na Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a ostatní regionální operace, 19,4 miliardy EUR (24,2 %) na Evropský sociální fond (ESF), 9,7 miliardy EUR (12,1 %) na Fond soudržnosti (FS), 2,4 miliardy EUR (3,0 %) na Erasmus+, 1,0 miliardy EUR (1,2 %) na Nástroj pro propojení Evropy – doprava, 0,6 miliardy EUR (0,7 %) na Nástroj pro mimořádnou podporu a 1,5 miliardy EUR (1,9 %) na jiné oblasti;

94. vítá zvýšené čerpání prostředků z EFRR/FS v roce 2021, kdy bylo z rozpočtu Unie vyplaceno 56 miliard EUR ve srovnání s průměrnou částkou 40,6 miliardy EUR v předchozích letech, což vedlo k míře výdajů ve výši přibližně 75 % na konci listopadu 2022 (ve srovnání s 67 % na konci roku 2021); s uspokojením konstatuje, že do konce června 2022 byl v terénu vybrán téměř 1 milion projektů (988 000);

95. poukazuje na to, že financování z EFRR, FS a EUSF sehrálo ústřední úlohu při zvládání dopadů pandemie COVID-19, podpoře konvergence a zajištění toho, aby nikdo nebyl opomenut; bere na vědomí výjimečnou flexibilitu, kterou nabízí CRII+, a z toho vyplývající vyplacení přibližně 23 miliard EUR z nepřidělených rozpočtových prostředků na období 2014–2020; konstatuje, že další finanční prostředky REACT-EU ve výši 50,6 miliardy EUR byly rovněž vyčleněny na opatření na zotavení z krize a oživení do roku 2023 s cílem překlenout mezeru mezi počáteční reakcí na krizi a dlouhodobějším oživením;

96. s uspokojením konstatuje, že REACT-EU byl prvním nástrojem NGEU, který reálně nasměroval účinnou podporu evropskému hospodářství, podnikům a pracovníkům, a že mimo jiné poskytl více než 4,6 miliardy EUR formou grantů v podobě provozního kapitálu pro více než 754 000 malých a středních podniků, přičemž 4,4 miliardy EUR bylo konkrétně vyčleněno na opatření v oblasti zdravotní péče v boji proti pandemii COVID-19 a 2 miliardy EUR na nákup zdravotnického vybavení pro nemocnice; konstatuje, že tyto nezbytné finanční prostředky zajistily 13 200 ventilátorů a 12 500 nemocničních lůžek pro jednotky intenzivní péče a že 372 milionů EUR z finančních prostředků politiky soudržnosti šlo na pokrytí všech nákladů na očkování, včetně 133 milionů očkovacích látek proti onemocnění COVID-19 a nezbytné chladicí infrastruktury;

97. s uspokojením konstatuje, že finanční nástroje EaSI (zahrnující záruku EaSI v oblasti mikrofinancování a sociálního podnikání, investiční okno pro budování kapacit v rámci programu EaSI a nástroj financovaný z programu EaSI) pokračovaly v roce 2021 v podpoře mikropodniků a sociálních podniků a že od jejich zavedení do 30. září 2021 byly podepsány dohody o zárukách v hodnotě 401 milionů EUR, díky nimž bylo mikropodnikům a sociálním podnikům poskytnuto celkem 154 137 půjček v hodnotě 2,5 miliardy EUR; vyjadřuje však politování nad pozdním zahájením programu EaSI v roce 2021 v důsledku pandemie COVID-19 a dalších problémů;

98. konstatuje, že v Unii je chudobou nebo sociálním vyloučením stále ohrožena průměrně více než jedna pětina lidí a jedna čtvrtina dětí; připomíná závazek Unie poskytovat pomoc nejchudším osobám prostřednictvím fondu FEAD a ESF+ a zmírnit tak nejhorší formy chudoby v Unii, jako je potravinová nouze, bezdomovectví a dětská chudoba; konstatuje, že FEAD každoročně podpoří přibližně 13 milionů osob, včetně přibližně 4 milionů dětí mladších 15 let;

99. vítá úzkou spolupráci Komise s orgány členských států s cílem urychlit provádění v praxi, zejména v případě programů, jež se potýkají s obtížemi, a pomoci jim v tomto ohledu řešit hlavní problémy; konstatuje, že Komise poskytla členským státům včasné pokyny s cílem zajistit, aby měly dostatek času na to, aby se připravily na uzavření programového období, a v říjnu 2021 přijala příslušné pokyny, které byly předány členským státům ve formě webinářů a kurzů odborné přípravy;

100. konstatuje, že Účetní dvůr zkontroloval statisticky reprezentativní vzorek 243 operací vztahujících se na celé rozpětí výdajů spadajících do tohoto okruhu VFR; konstatuje, že Účetní dvůr přezkoumal informace o správnosti uvedené ve výroční zprávě o činnosti GŘ EMPL a GŘ REGIO a poté začleněné do výroční zprávy o řízení a výkonnosti vypracované Komisí, jakož i práci provedenou vnitrostátními auditními orgány;

101. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr dospěl k závěru, že odhadovaná míra chyb ve výdajích na „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ byla významná a v okruhu 2 VFR činila odhadovaná míra chyb 3,6 % ve srovnání s 3,5 % v předchozím roce; konstatuje, že výdaje v podokruhu 2a měly odhadovanou míru chyb 4,1 %; připomíná, že u podokruhu 2 jako celku Komise uvedla kombinované riziko při platbě mezi 1,7 % a 2,3 %, zatímco u podokruhu 2a Komise odhadovala riziko při platbě ve výši 1,8 % až 2,5 %; upozorňuje na rozdíl mezi údaji Komise a Účetního dvora;

102. vítá skutečnost, že Komise zlepšila svou metodiku pro odhad maximálního rizika, ale se znepokojením konstatuje, že v jejím modelu věrohodnosti účetnictví přetrvávají přirozená rizika; je znepokojen tím, že Komise poskytla minimální odhad míry chyb, která není konečná; se znepokojením konstatuje, že se Účetní dvůr domnívá, že dokumentární přezkumy Komise nemusejí odhalit a napravit nesprávné výdaje a mají jen omezenou hodnotu, pokud jde o potvrzení platnosti zbytkových celkových měr chyb vykázaných auditními orgány; je znepokojen tím, že hodnocení rizikovosti auditních orgánů nemá vždy vliv na to, zda jsou vybrány pro audity souladu s předpisy;

103. zdůrazňuje, že nejčastějšími chybami zjištěnými Účetním dvorem byly nezpůsobilé náklady, nezpůsobilé projekty a porušování pravidel vnitřního trhu, včetně nedodržování pravidel pro zadávání veřejných zakázek a porušení pravidel státní podpory;

104. se znepokojením konstatuje, že výsledky auditu Účetního dvora za posledních pět let prokazují, že zavedené kontroly dosud dostatečně nekompenzují vysoké přirozené riziko chyb v této oblasti a že to platí obzvláště pro řídicí orgány, jejichž ověřování je stále při prevenci nebo odhalování nesrovnalostí u výdajů vykázaných příjemci částečně neúčinné; vyjadřuje politování nad tím, že hlavní podíl na odhadované míře chyb vypočtené Účetním dvorem má nedostatečně kvalitní rozhodování řídicích orgánů, včetně schvalování nezpůsobilých projektů nebo protiprávní státní podpory;

105. se znepokojením konstatuje, že přetrvávají nedostatky ve způsobu, jakým auditní orgány provádějí a dokumentují svou práci; je znepokojen tím, že Účetní dvůr zjistil v řadě případů, u nichž znovu provedl audit, vyčíslitelné chyby, které vnitrostátní auditní orgány dříve neodhalily;

106. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 08/2022 „Podpora konkurenceschopnosti malých a středních podniků z EFRR“ zjistil, že využívání EFRR členskými státy ke zlepšování konkurenceschopnosti malých a středních podniků není dostatečně cílené; je znepokojen tím, že podpora z EFRR konkurenceschopnost podporovaných malých a středních podniků významně nezlepšila, bere na vědomí závěr Účetního dvora, že podpora samostatných projektů omezuje potenciální dopad EFRR; se znepokojením konstatuje, že výběrová řízení EFRR nejsou dostatečně konkurenceschopná a většina podpory je poskytována spíše prostřednictvím grantů než prostřednictvím vratné podpory;

107. vyzývá Komisi, aby ukončila veškeré financování islamismu a organizací s vazbami na islamismus, jakož i kampaně oslavující nebo legitimizující hidžáb;

Doporučení

108. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

109. dále vyzývá Komisi, aby:

a) nadále spolupracovala s Účetním dvorem s cílem dále harmonizovat normy týkající se údajů a sladit výklad právních textů;

b) stanovila povinnost systematicky využívat nástroje IT, jako je systém EDES nebo ARACHNE, pro všechny fondy Unie, včetně fondů podléhajících sdílenému řízení, a zajistila lepší využívání nových technologií s cílem posílit kontroly a chránit rozpočet Unie před podvody a zneužíváním finančních prostředků;

c) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

d) podala zprávy o auditech systému včasné prevence (EPSA) provedených na začátku programového období s cílem potvrdit účinnost kontrolních systémů v členských státech, včetně zavedeného systému k prevenci nesrovnalostí;

e) spolupracovala s auditními orgány členských států s cílem zajistit, že vnitrostátní audity náležitě zahrnují zvláštní riziko dvojího financování, zejména v souvislosti s financováním z Nástroje pro oživení a odolnost; trvá na tom, aby Komise prováděla tematické audity a audity dodržování právních předpisů, které budou uzpůsobeny tak, aby cílily na oblasti a/nebo členské státy s vysokým rizikem;

f) zjednodušila pravidla a postupy, vypracovala koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany, aniž by ohrozila kvalitu kontrol;

Přírodní zdroje a životní prostředí

110. konstatuje, že okruh 3 VFR „Přírodní zdroje a životní prostředí“ tvoří 31,3 % unijního rozpočtu, neboli 56,8 miliardy EUR: z této částky bylo 38,3 miliardy EUR (67,3 %) vynaloženo na Evropský zemědělský záruční fond (EZZF) – přímé platby, 14,6 miliardy EUR (25,7 %) na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), 2,5 miliardy EUR (4,5 %) na EZZF – výdaje související s trhem, 0,9 miliardy EUR (1,6 %) na námořní záležitosti a rybolov, 0,4 miliardy EUR (0,7 %) na životní prostředí a klima (LIFE) a 0,1 miliardy EUR (0,2 %) na jiné oblasti;

111. konstatuje, že rok 2021 byl prvním rokem dvouletého přechodného období SZP, během něhož byly balíčky Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), které jsou součástí VFR na období 2021–2027, použity k provádění SZP podle přechodných pravidel, zatímco programy rozvoje venkova na období 2014–2020 byly prodlouženy; konstatuje rovněž, že financování z EZZF ve výši 40,7 miliardy EUR, které bylo zahrnuto do rozpočtu na rok 2021 v rámci VFR na období 2021–2027, bylo v průběhu roku přiděleno na závazky a vyplaceno; konstatuje, že z prostředků na závazky na rok 2021 pro EZFRV a NGEU (17,7 miliardy EUR) bylo v roce 2021 vyplaceno 624 milionů EUR a z plateb v roce 2021 14 miliard EUR souviselo se závazky přijatými před rokem 2021;

112. vyjadřuje politování nad nedostatečným využíváním Evropského námořního a rybářského fondu; zdůrazňuje, že z prostředků ENRF ve výši 5,69 miliardy EUR, které jsou k dispozici v rámci sdíleného řízení na období 2014–2020, bylo do konce roku 2021 vyčleněno pouze 4,1 miliardy EUR, konstatuje, že nedostatečné využívání ENRF jeho potenciálními příjemci je pravděpodobně způsobeno obtížemi při předkládání žádostí o financování a jejich zpracování, žádá Komisi, aby provedla analýzu důvodů;

113. konstatuje, že členské státy přijaly systémy řízení a kontroly s cílem identifikovat případy dvojího financování a že jsou zavedeny postupy pro nápravu takových situací, pokud by nastaly; konstatuje rovněž, že pokud jsou zjištěny nedostatky v kontrolách a postupech, může Komise doporučit členským státům zlepšení a případně provést finanční úpravy na ochranu rozpočtu Unie;

114. konstatuje, že Účetní dvůr zkontroloval statisticky reprezentativní vzorek 212 operací vztahujících se na celé rozpětí výdajů spadajících do tohoto okruhu VFR; konstatuje, že Účetní dvůr rovněž přezkoumal informace o správnosti uvedené ve výroční zprávě o činnosti GŘ AGRI a GŘ CLIMA a poté začleněné do výroční zprávy o řízení a výkonnosti vypracované Komisí, jakož i vybrané systémy v členských státech;

115. s uspokojením konstatuje, že míra chyb v okruhu „Přírodní zdroje“ se blíží prahu významnosti a odhaduje se na 1,8 % ve srovnání s 2,0 % v předchozím auditu, a že většina zjištěných chyb se týkala operací v oblasti rozvoje venkova a tržních opatření; zdůrazňuje, že tento číselný údaj je v souladu s vlastním odhadem Komise; připomíná, že u přímých plateb činí podle odhadů GŘ AGRI riziko při platbě (upravená míra chyb) asi 1,4 %, v případě opatření na rozvoj venkova to je 2,9 % a u tržních opatření 2,1 %, což je v souladu se závěry Účetního dvora; připomíná, že tento soulad mezi odhady chyb provedených Účetním dvorem a Komisí není přítomen v jiných výdajových oblastech;

116. zdůrazňuje, že nejčastějším zdrojem zjištěných chyb byli nezpůsobilí příjemci nebo výdaje, za nimiž následovaly administrativní chyby a nedodržení agroenvironmentálních závazků; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr v několika případech zjistil, že orgány členských států a Komise měly dostatek informací k tomu, aby těmto chybám předešly, odhalily je a před schválením výdajů je napravily; zdůrazňuje, že se Účetní dvůr domnívá, že odhad míry chyb pro tuto kapitolu by byl o 1,2 % nižší, pokud by orgány členských států a Komise (v případě přímého řízení) náležitě využily veškeré informace, které měly k dispozici; bere na vědomí, že to Účetní dvůr považuje za administrativní chybu vzniklou v důsledku nepoužití dostupných informací;

117. uznává, že přímé platby, které představují 67 %, mají nižší míru chyb; bere na vědomí, že jsou řízeny prostřednictvím integrovaného administrativního a kontrolního systému (IACS), jehož součástí je systém evidence půdy (LPIS); bere na vědomí, že se Účetní dvůr domnívá, že IACS a zejména LPIS jsou účinnými systémy řízení a kontroly, které zajišťují, aby přímé platby jako celek nebyly zatíženy významnou mírou chyb; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr zjistil, že rozvoj venkova, tržní opatření a jiné platby, které představují 33 % výdajů, mají vyšší riziko chyb;

118. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 14/2022 „Reakce Komise na podvody ve společné zemědělské politice“ zjistil, že riziko podvodů se v jednotlivých režimech plateb v rámci SZP liší; vítá skutečnost, že Komise přijala opatření v oblasti podvodných výdajů; vyjadřuje politování nad tím, že podle Účetního dvora nebyla opatření Komise dostatečně proaktivní při řešení některých rizik podvodů, jako je nelegální zabírání půdy; zdůrazňuje, že nedostatky v kontrolách členských států mohou využít podvodníci a že by Komise měla lépe sledovat vnitrostátní opatření proti podvodům, poskytovat konkrétnější pokyny a podporovat používání nových technologií pro prevenci a zjišťování podvodů; se znepokojením konstatuje, že některé platební agentury však uvedly, že by potřebovaly praktičtější poradenství od Komise;

119. vyjadřuje politování nad tím, že opatření Komise zaměřená na odhalování podvodů v oblasti plateb SZP a boj proti nim nevedou k podstatnému odstranění rizik a zneužívání; naléhavě vyzývá Komisi, aby systematicky posuzovala využívání plateb v rámci SZP tím, že poskytne seznam největších příjemců v jednotlivých členských státech a odpovídajícím způsobem jej zveřejní;

120. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 16/2022 „Data ve společné zemědělské politice" zjistil, že současné údaje a nástroje pouze částečně poskytují informace potřebné pro tvorbu politik založených na důkladných informacích na úrovni Unie; konstatuje, že Účetní dvůr zjistil, že Komise má různé iniciativy k lepšímu využití stávajících dat; vyjadřuje politování nad tím, že Účetní dvůr shledal, že v této oblasti přetrvávají překážky;

121. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 10/2022 „Program LEADER a komunitně vedený místní rozvoj napomáhá zapojení místních subjektů, ale dodatečné přínosy stále nebyly dostatečně prokázány" zjistil, že místní akční skupiny napomáhají zapojení místních subjektů, ale jsou spojeny s dodatečnými náklady a pomalými schvalovacími procesy; je znepokojen tím, že dodatečné přínosy programu LEADER a komunitně vedeného místního rozvoje stále nebyly dostatečně prokázány;

122. připomíná význam spravedlivého přidělování prostředků SZP, které by na jedné straně mělo zabránit jakémukoli zneužití, zejména ze strany politicky významných majetných osob, elit a velkých konglomerátů, a na druhé straně by se mělo soustředit na aktivní zemědělce, kteří se plně věnují zemědělské činnosti;

Doporučení

123. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

124. dále vyzývá Komisi, aby:

a) významně zjednodušila pravidla a postupy, vypracovala koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany, aniž by ohrozila kvalitu kontrol;

b) lépe využívala a podporovala systematické využívání umělé inteligence a dat z nových technologií, jako jsou družice Unie Copernicus Sentinel, ke sledování a kontrole správného využívání všech finančních prostředků SZP;

c) platebním agenturám stanovila povinnost systematicky používat IT nástroje ARACHNE a EDES jako důležité nástroje, které lze využít k identifikaci projektů, příjemců a dodavatelů, u nichž existuje riziko podvodu;

d) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

e) předložila změnu pravidel SZP s cílem zabránit tomu, aby byly finanční prostředky Unie vypláceny v případech, kdy byla půda získána násilím nebo kdy bylo vlastnické právo nepravdivě vykázáno;

f) shromažďovala a zveřejňovala údaje o největších příjemcích prostředků SZP ve všech členských státech, včetně integrovaných údajů z jiných fondů Unie;

Migrace a správa hranic, bezpečnost a obrana

125. vítá vytvoření okruhu 4 „Migrace a správa hranic" na programové období 2021–2027, protože to podtrhuje význam souvisejících otázek pro Unii jako celek a pro rozpočet Unie především; vítá skutečnost, že tento okruh v roce 2021 zahrnoval 2,5 miliardy EUR na platby, a to z Azylového, migračního a integračního fondu (1,2 miliardy EUR), Fondu pro vnitřní bezpečnost – hranice a víza (0,4 miliardy EUR) a Agentury Evropské unie pro otázky azylu, agentury Frontex a EU-LISA (0,9 miliardy EUR); bere na vědomí, že tyto výdaje se týkají hlavně dokončení nedokončených projektů a programů z programového období 2014–2020;

126. konstatuje, že okruh 5 VFR „Bezpečnost a obrana“ zahrnoval 0,7 miliardy EUR na platby, a to z Evropského obranného fondu (0,2 miliardy EUR), Fondu pro vnitřní bezpečnost – policie (0,2 miliardy EUR), decentralizovaných agentur (0,2 miliardy EUR) a z Jaderné bezpečnosti a vyřazování jaderných zařízení z provozu (0,1 miliardy EUR);

127. je znepokojen tím, že z 28 operací, které Účetní dvůr přezkoumal, bylo devět (32 %) zatíženo chybami, že Účetní dvůr vyčíslil šest chyb, které měly finanční dopad na částky účtované na vrub rozpočtu Unie, a že Účetní dvůr rovněž odhalil šest případů nesouladu s právními a finančními ustanoveními, ale bez dopadu na rozpočet Unie;

128. bere na vědomí, že Účetní dvůr rovněž přezkoumal práci tří auditních orgánů členských států, které kontrolovaly roční účetní závěrku fondů AMIF/ISF svých členských států; s politováním konstatuje, že Účetní dvůr zjistil nedostatky v jejich zprávách týkající se auditní práce provedené na výběru projektů, postupů zadávacích řízení, nedostatečného testování způsobilosti výdajů a nedostatečné auditní stopy nebo špatné dokumentace, které měly za následek, že nebyly odhaleny nezpůsobilé výdaje, kontrolní závěry nebyly spolehlivé a z práce auditního orgánu bylo možné odvodit jen omezenou jistotu; bere na vědomí, že Účetní dvůr formuloval doporučení k nápravě těchto zjištěných problémů;

129. na základě odpovědí komisaře na otázky k písemnému zodpovězení konstatuje, že malé a střední podniky se účastní výzev z ERF a tvoří 43 % subjektů zapojených do vybraných návrhů; konstatuje, že Komise poskytuje obecnou technickou podporu možným příjemcům finančních prostředků z Evropského obranného fondu prostřednictvím portálu pro financování a nabídková řízení; dále bere na vědomí, že Komisí má za to, že účast MSP na výzvách vypisovaných fondem EDF je podpořena možností zjednodušených nákladů, což je ku prospěchu všech účastníků, a prostřednictvím pořádání informačních dnů; domnívá se, že tato opatření nemusí být pro MSP dostatečná vzhledem k problémům, s nimiž se tyto podniky potýkají a jež souvisí zejména s absencí konkrétních vědomostí o financování Unie a s nedostatečnou správní kapacitou;

130. s uspokojením konstatuje, že v prvním roce výzev k předkládání návrhů ERF (2021) bylo 692 „samostatných“ subjektů ze všech členských států (s výjimkou Malty) a Norska zapojeno do konečného postupu vedoucího k výběru 61 návrhů, což naznačuje jak vysokou míru účasti, tak úroveň přeshraniční spolupráce; konstatuje rovněž, že do návrhu vybraného pro financování byly v průměru zapojeny subjekty z přibližně osmi členských států;

Doporučení

131. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

132. dále vyzývá Komisi, aby zvážila činnosti, které používá Společné prováděcí středisko v RTD pro finanční prostředky z programu Horizont Evropa na podporu MSP, například webináře a dny koordinátorů, a okopírovala úspěšné prvky přístupu zvoleného Společným prováděcím střediskem v RTD v rámci EDF, zejména s cílem poskytnout malým a středním podnikům konkrétnější znalosti o financování Unie a snížit jejich administrativní zátěž;

133. vyzývá Účetní dvůr, aby zvážil, zda nezohlední jednotlivé okruhy VFR ve své výroční zprávě tím, že vyčlení na každý okruh zvláštní kapitolu;

Sousedství a svět

134. vítá přijetí nástroje NDICI – Globální Evropa v roce 2021 jako hlavního nástroje financování v rámci tohoto okruhu VFR, jehož cílem je prosazovat a podporovat hodnoty, zásady a základní zájmy Unie na celém světě a napomáhat při prosazování multilateralismu a silnějšího partnerství se zeměmi mimo Unii; bere na vědomí, že nástroj NDICI – Globální Evropa odráží zásadní změnu ve srovnání s VFR na období 2014–2020, a sice začlenění spolupráce s africkými, karibskými a tichomořskými partnerskými zeměmi, která byla předtím financována z evropských rozvojových fondů, do souhrnného rozpočtu Unie; vyjadřuje politování nad tím, že v globálních rozvojových projektech chybí integrovanější přístup;

135. připomíná, že Generální ředitelství pro rozvoj a spolupráci (GŘ DEVCO) bylo dne 16. ledna 2021 reorganizováno a stalo se Generálním ředitelstvím pro mezinárodní partnerství (GŘ INTPA); vítá konsolidaci zdrojů v oblasti mezinárodních partnerství v důsledku zavedení nástroje NDICI – Globální Evropa a rovněž prostřednictvím přístupu tým Evropa;

136. konstatuje, že platby v okruhu „Sousedství a svět" činily v roce 2021 10,9 miliardy EUR; bere na vědomí, že tyto platby byly provedeny prostřednictvím rozmanitých nástrojů a metod provádění; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr hodnotí riziko chyb v tomto okruhu VFR jako „vysoké", přičemž z 67 operací, které jsme kontrolovali, bylo 32 (48 %) zatíženo chybami;

137. bere na vědomí, že Účetní dvůr zjistil 12 případů nesouladu s právními a finančními ustanoveními, které sice neměly dopad na rozpočet Unie, ale přesto mohou negativně ovlivnit řádné finanční řízení a vést k tomu, že se výdaje stanou nezpůsobilými; konstatuje, že tyto případy nesouladu s předpisy se týkaly výběru projektů a uplatňování pravidel pro zadávání veřejných zakázek a předložení dokumentace k výkazům nákladů;

138. bere na vědomí výsledky sedmé studie míry zbytkových chyb provedené v roce 2021 GŘ NEAR a zejména to, že celková míra zbytkových chyb tohoto činila 1,05 %, tedy pod 2% prahem významnosti; bere na vědomí omezení, která Účetní dvůr odhalil, pokud jde o metodiku pro stanovení míry zbytkových chyb, zejména pak to, že se nezvažuje významná část výdajů GŘ NEAR ve vzorku míry zbytkových chyb, což, jak se Účetní dvůr domnívá, obnáší riziko, že chyby zůstanou neodhaleny; je zejména znepokojen tím, že GŘ NEAR tato omezení nezveřejnilo ve své výroční zprávě o činnosti za rok 2021;

139. bere na vědomí výsledky studie míry zbytkových chyb za rok 2021 provedené GŘ INTPA, ve které se rozlišuje míra zbytkových chyb pro finanční prostředky provedené v rámci rozpočtu Unie (1,45 %) a evropských rozvojových fondů (0,91 %); vítá, že se GŘ INTPA zabývá doporučeními Účetního dvora, pokud jde o auditní připomínky týkající se míry zbytkových chyb; bere na vědomí vysvětlení poskytnutá GŘ INTPA ohledně jeho metodiky týkající se míry zbytkových chyb a rozlišování mezi mírou zbytkových chyb a provedenou auditní prací a závěry plynoucími z této práce ze strany Účetního dvora; je však znepokojen tím, že i nadále přetrvává zásadní kritika Účetního dvora ohledně metodiky, a zejména souvisejících rozhodnutí o výhradách;

140. vyjadřuje politování nad problematickými a nenávistnými materiály z palestinských školních učebnic a studijních karet, které dosud nebyly odstraněny; zdůrazňuje, že vzdělávání a přístup žáků k pokojným a nestranným učebnicím mají zásadní význam, zejména v souvislosti s rostoucím zapojením dospívajících do teroristických útoků; zdůrazňuje, že finanční podpora Unie Palestinské správě v oblasti vzdělávání bude poskytována pod podmínkou, že obsah učebnic bude v souladu se standardy UNESCO, jak rozhodli ministři školství Unie v Paříži dne 17. března 2015, že všechny antisemitské odkazy budou vypuštěny a že budou odstraněny příklady podněcující nenávist a násilí, jak je opakovaně požadováno v usneseních připojených k rozhodnutím o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtové roky 2016, 2018, 2019 a 2020; žádá proto Komisi, aby pečlivě prověřila, že Palestinská správa veškeré osnovy urychleně upravila;

141. vyjadřuje znepokojení ohledně ničení a zabavování humanitární pomoci financované Unií na Západním břehu; připomíná postoj Rady, která vyjádřila svůj závazek zajistit, aby ve všech dohodách mezi Izraelem a Unií bylo jednoznačně a výslovně uvedeno, že neplatí na územích okupovaných Izraelem od roku 1967, a pokračovat v účinném provádění stávajících právních předpisů Unie a dvoustranných ujednání týkajících se produktů pocházejících z osad;

142. poukazuje na obtíže při provádění projektu vedeného konsorciem Jordan Industry 4.0 & Digitalisation Innovation Centre (InJo4.0); zdůrazňuje, že projekt postrádá jasnou správu a vedení a že hlavní partner konsorcia dominuje zdrojům projektu tak, že partneři měli pouze velmi omezený či žádný přístup ke zdrojům projektu, přičemž dva partneři již projekt opustili; kromě toho jasný střet zájmů vedoucího projektu, který působí jako koordinátor projektu, a obava z monopolu ve prospěch společnosti koordinátora prostřednictvím přivlastnění veškerého duševního vlastnictví zpochybňují schopnost Komise projekt řídit; vyzývá Komisi, aby provedla nezávislý audit s cílem získat jasný přehled o problémech v praxi, zajistit právní a transparentní provádění projektu a vytvořit záruky pro budoucí projekty, aby se zabránilo přivlastnění ze strany jediné společnosti, a aby zajistila transparentní komunikační kanály pro projekty ve třetích zemích;

143. konstatuje, že je důležité propojit podmíněnost právního státu a soulad se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie; opakuje, že financování z NPP III musí být úzce spojeno s těmito kritérii a zemím západního Balkánu nesmí být vypláceny žádné finanční prostředky, pokud tato kritéria nejsou jednoznačně splněna, jak je zdůrazněno ve zvláštní zprávě Účetního dvora č. 01/2022 „Podpora právního státu EU na západním Balkáně“;

144. připomíná, že rozvojová politika a politika spolupráce mají za cíl vymýtit chudobu a zmírnit nerovnost a že by finanční prostředky měly být poskytovány pouze určeným příjemcům;

Doporučení

145. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

146. dále vyzývá Komisi, aby:

a) přehodnotila vyloučení kategorií výdajů, které určil Účetní dvůr, a jasně sdělila omezení své metodiky týkající se míry zbytkových chyb;

b) lépe vysvětlovala míru chyb, kterou předkládá, ve srovnání s mírou chyb, kterou předkládá Účetní dvůr, lépe vysvětlovala rozdíly a jasně uváděla, že Komise podporuje míru chyb Účetního dvora, a uvedla své vlastní výpočty v podobě podrobnější analýzy, která zkoumá základní příčiny chyb;

c) zajistila, aby budoucí dohody o partnerství byly založeny na zásadách transparentnosti, solidarity, sdílené odpovědnosti, dodržování lidských práv, právního státu a mezinárodního humanitárního práva; konkrétně provedením předběžného posouzení dopadu na lidská práva před zapojením do projektů ve třetích zemích, jakož i monitorováním v průběhu celé prováděcí fáze a zpřístupněním výsledků orgánu příslušnému k udělení absolutoria;

d) dodržovat nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ([2]) tím, že zajistí, aby výdaje související s migrací v rámci nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci činily orientačně 10 % tohoto nástroje; zajistit úplnou transparentnost, mimo jiné vytvořením jasného přehledu veškerých nástrojů, které spadají do rozpočtu Unie a jsou používány k financování spolupráce se třetími zeměmi v oblasti řízení migrace, včetně informací o částce, účelu a zdroji financování a podrobných informací o veškerých dalších možných podpůrných opatřeních poskytovaných agenturami EU, jako je Frontex, aby se zajistilo, že orgán příslušných k udělení absolutoria může účinně vykonávat svou institucionální úlohu kontroly plnění rozpočtu Unie;

e) zpřístupnila seznam všech konečných příjemců a projektů auditorům a orgánu udělujícímu absolutorium a posílila své úsilí při shromažďování informací o konečných příjemcích finančních prostředků Unie na úrovni Komise; vyzývá Komisi, aby zajistila, aby finanční prostředky Unie nemohly využívat osoby nebo skupiny, které jsou přidružené k teroristickým organizacím, jsou s nimi propojené nebo tyto organizace podporují;

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1).

f) zvýšila soudržnost a udržitelnost financování z nástroje NDICI – Globální Evropa;

g) poskytla komplexní přehled výdajů v rámci nového programu Global Gateway a zjednodušila stávající nástroje s cílem začlenit priority Unie do strategie Global Gateway;

Evropská veřejná správa

147. bere na vědomí, že okruh 7 VFR „Evropská veřejná správa" představuje 5,9 % neboli 10,7 miliardy EUR rozpočtu Unie, což zahrnuje výdaje na lidské zdroje a důchody, které v roce 2021 tvořily přibližně 68 % celkových výdajů, a výdaje na budovy, vybavení, energii a komunikační a informační technologie; z této celkové částky vynakládá 6,3 miliardy EUR (58,5 %) Komise; zbytek pak jiné orgány, instituce a jiné subjekty Unie; konstatuje, že Účetní dvůr podává samostatné zprávy o agenturách Unie, jiných subjektech a evropských školách; zdůrazňuje, že mandát Účetního dvora se nevztahuje na finanční audit Evropské centrální banky;

148. konstatuje, že Účetní dvůr zkontroloval statisticky reprezentativní vzorek 60 operací vztahujících se na celé rozpětí výdajů spadajících do tohoto okruhu VFR; bere na vědomí, že Účetní dvůr rovněž zkontroloval informace o správnosti uvedené ve výročních zprávách o činnosti všech orgánů, institucí a subjektů, včetně generálních ředitelství a úřadů Evropské komise primárně odpovědných za správní výdaje, a následně zařazené mimo jiné do výroční zprávy Komise o řízení a výkonnosti;

149. s uspokojením konstatuje, že Účetní dvůr dospěl k závěru, že míra chyb ve výdajích na okruh „Evropská veřejná správa" nebyla významná; konstatuje, že Komisi nebyla sdělena žádná nová doporučení;

150. vítá, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 18/2022 „Orgány EU a COVID-19" zjistil, že plány kontinuity provozu orgánů se většinou řídily uznávanými normami a poskytovaly základ pro jejich reakci na krizi; vítá, že se orgánům se podařilo minimalizovat narušení hlavních činností; bere na vědomí, že začalo posuzování efektivnosti nových způsobů práce v pokrizovém prostředí;

151. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 17/2022 „Externí konzultanti v Evropské komisi" zjistil, že existují významné nedostatky v rámci, kterým se řídí najímání externích konzultantů a zdůvodnění jejich využití; bere na vědomí, že zadávací řízení byla dodržena, ale specifická rizika dosud nejsou dobře řízena; je znepokojen zjištěnými nedostatky ve způsobu řízení a využívání služeb externích konzultantů; je znepokojen tím, že informace Komise o řízení jsou jen částečně přesné a systematické podávání zpráv je nedostatečné;

Evropské školy

152. s uspokojením konstatuje, že Účetní dvůr nezjistil žádné významné chyby v konečných konsolidovaných účetních závěrkách evropských škol za rok 2021; vítá zlepšení, na která Účetní dvůr upozornil v jednotlivých a konsolidovaných účetních závěrkách;

153. se znepokojen nedostatky zjištěnými v systémech vnitřní kontroly ústředního úřadu a dvou školy vybraných Účetním dvorem, zejména pokud jde o jejich náborové postupy, postupy zadávání zakázek a provádění plateb; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr není schopen potvrdit, že finanční řízení škol v roce 2021 bylo plně v souladu s finančním nařízením a služebním řádem;

Doporučení

154. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi a ústřední úřad evropských škol, aby v oblasti své příslušné působnosti neprodleně provedly doporučení a informovaly orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění; vyzývá k plné parlamentní kontrole systému evropských škol s cílem zvýšit odpovědnost a zlepšit správu;

155. dále vyzývá Komisi, aby:

a) pokračovala v práci s cílem zajistit do konce mandátu stávající Komise rovnost žen a mužů na všech úrovních řízení, a aby ve svých zprávách uváděla údaje rozlišené podle pohlaví;

b) pokračovala v práci, jejímž cílem je zajistit mezi zaměstnanci na všech úrovních spravedlivou zeměpisnou vyváženost, zejména na vyšších úrovních řízení, kde přetrvává výrazná nerovnováha, a přitom zároveň plnila požadavky služebního řádu týkající se schopností a zásluh kandidátů; zdůrazňuje, že podle článku 27 služebního řádu úředníků musí Komise stejně jako všechny orgány Unie zajistit poměrné zastoupení všech členských států;

c) činila všechny nezbytné kroky k dalšímu budování rozmanitějšího a inkluzivnějšího pracovního prostředí a kultury, a za tím účelem přijímala opatření ve prospěch osob se zdravotním postižením, včetně zlepšení přístupu do budov;

d) poskytla analýzu dopadů najímání rostoucího počtu smluvních zaměstnanců, v souvislosti s čímž Parlament soustavně vyjadřuje znepokojení;

e) stanovila jasná pravidla týkající se tzv. efektu otáčivých dveří, zejména pro komisaře a vyšší bývalé úředníky, kteří zahajují novou práci po odchodu z funkce, včetně práce v agenturách;

f) byla v čele, pokud jde o ochranu oznamovatelů, a připravila půdu pro jednotnější regulaci této oblasti ve všech orgánech na základě osvědčených postupů a vyšších standardů;

Podpora v souvislosti s pandemií COVID-19

156. lituje, že Komise dosud nevypracovala komplexní zprávu o výdajích z rozpočtu Unie souvisejících s onemocněním COVID-19;

157. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 28/2022 „Podpora na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE)“ zjistil, že nástroj SURE byl včasnou reakcí zmírňující riziko nezaměstnanosti během pandemie onemocnění COVID-19 a že s sebou nese omezené finanční riziko pro rozpočet Unie; vítá, že úvěry z nástroje SURE pomohly financovat vnitrostátní programy pro udržení pracovních míst s cílem omezit nárůst nezaměstnanosti během krize způsobené onemocněním COVID-19; vyjadřuje politování nad tím, že dopad nástroje SURE nelze plně posoudit z důvodu omezení v údajích z monitorování a chybějícího hodnocení *ex post*; vyzývá Komisi, aby výrazně zlepšila monitorování údajů a vyčlenila tolik potřebné zdroje na spolehlivé posouzení výsledků a výstupů svých programů a politik; zdůrazňuje, že neprovádění hodnocení *ex post* znemožňuje plánování příštího rozpočtu Unie na základě faktických údajů;

158. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 19/2022 „Zadávání zakázek na očkovací látky proti COVID-19 v EU“ uvádí, že Unie vytvořila na míru uzpůsobený systém zadávání zakázek na očkovací látky proti COVID-19; konstatuje, že jednání zajistila pro členské státy diverzifikované portfolio očkovacích látek; konstatuje, že Komise podporovala plnění smluv, ale měla jen málo možností, jak řešit problémy s dodávkami; lituje, že Komise neposkytla Účetnímu dvoru další informace týkající se obsahu těchto smluv; zdůrazňuje povinnost každého orgánu Unie, členského státu a veřejného nebo soukromého příjemce finančních prostředků Unie zpřístupnit na oficiální žádost Účetního dvora v rámci probíhajícího auditu všechny příslušné dokumenty, včetně informací o předběžných jednáních vedených Komisí; připomíná doporučení Evropského parlamentu v usnesení o udělení absolutoria za rok 2020 týkající se přístupu k textovým zprávám vyměněným s farmaceutickou společností ohledně nákupu vakcíny proti onemocnění COVID-19;

159. vyjadřuje politování nad tím, že Komise dosud transparentním způsobem neposkytla informace o jednáních s výrobci očkovacích látek, a ponechává tak prostor pro podezření; znovu vítá rozhodnutí evropské veřejné ochránkyně práv požádat předsedu Komise o jasné a konkrétní informace o jednáních, jež proběhla s výrobci očkovacích látek, a o větší transparentnost, pokud jde o uzavřené smlouvy;

160. považuje za politováníhodné, že se předsedkyně Evropské komise nedostavila ke slyšení se specializovanými výbory Evropského parlamentu, aby poskytla konkrétní odpovědi poslancům voleným přímo evropskými občany, což představuje nedostatečné informování občanů;

Doporučení

161. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při jejich provádění;

162. dále vyzývá Komisi, aby:

a) podala komplexní zprávu o výdajích souvisejících s onemocněním COVID-19 a podala zprávu orgánu příslušnému k udělení absolutoria, včetně předložení smluv o nákupu očkovacích látek;

b) ověřila, zda výrobci očkovacích látek proti onemocnění COVID-19 dodržují podmínky předběžných dohod o nákupu, zejména pokud jde o odhady výrobních nákladů, využívání předběžného financování a případně doložky o neziskovosti, a podle potřeby přijala nápravná opatření a průběžně informovala orgán příslušný k udělení absolutoria;

c) se účastnila slyšení v Evropském parlamentu ohledně jednání a smluv s výrobci vakcín;

KAPITOLA II

Nástroj pro oživení a odolnost

Obecné připomínky

163. zdůrazňuje, že vypuknutí pandemie COVID-19 náhle změnilo hospodářské a sociální vyhlídky Unie, což si vyžádalo společné úsilí, které vyústilo v dohodu z prosince 2020 o balíčku na obnovu pro Evropu, včetně Nástroje pro oživení odolnost, jakož i o víceletém finančním rámci na období 2021-2027; připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost je dočasným nástrojem na podporu oživení založeným na výkonnosti, tj. platby jsou spojeny s uspokojivým plněním milníků a cílů v oblasti reforem a investic zařazených do národních plánů pro oživení a odolnost; zdůrazňuje, že ačkoli je Nástroj pro oživení a odolnost financován emisí dluhopisů, zdůrazňuje, že nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost stanoví, že tento nástroj musí dosahovat cílů v oblasti klimatu a digitálních výdajů a přiměřeně přispívat k oblastem politiky, které jsou pro Unii důležité; připomíná, že každý národní plán by měl účinně řešit všechny nebo podstatnou část problémů zjištěných v rámci evropského semestru, zejména doporučení pro jednotlivé země přijatá Radou; zdůrazňuje přidanou hodnotu Nástroje pro oživení a odolnost, z něhož je financován dosud největší program reforem a investic s cílem řešit specifické výzvy, jimž členské státy čelí;

164. konstatuje, že Komise schválila v roce 2021 22 národních plánů pro oživení a odolnost, na které vyčlenila 154 miliard EUR na úvěry a 291 miliard EUR na granty; konstatuje, že Komise vyplatila předběžné financování na úvěry v celkové hodnotě 18 miliard EUR, přičemž dvěma největšími příjemci byly Itálie (15,9 miliardy EUR) a Řecko (1,65 miliardy EUR); připomíná, že schválení národních plánů pro oživení a odolnost Radou umožnilo členským státům získat předběžné financování až do výše 13 % finančního příspěvku; konstatuje, že Komise vyplatila předběžné financování na granty v celkové hodnotě 36,3 miliardy EUR, přičemž dvěma největšími příjemci byly Španělsko (9,04 miliardy EUR) a Itálie (8,95 miliardy EUR); konstatuje, že Komise provedla jednu platbu, a sice Španělsku, v hodnotě 10,0 miliardy EUR; konstatuje, že tato platba Španělsku byla doprovázena zúčtováním 1,5 miliardy EUR předběžného financování ve výši 9,04 miliardy EUR obdrženého jako předběžné financování daným členským státem, a to v souladu s čl. 5 odst. 3 dohody o financování mezi Komisí a Španělským královstvím;

165. bere na vědomí činnosti Komise za účelem emise cenných papírů na mezinárodních kapitálových trzích, jež je nezbytná k financování Nástroje pro oživení a odolnost a za niž Komise získala na konci roku 2021 71,0 miliardy EUR dlouhodobého financování a 20 miliard EUR krátkodobého financování; bere na vědomí vydání prvního zeleného dluhopisu v hodnotě 12,0 miliardy EUR, což vyžadovalo vydání zpráv o přesném využívání výnosů ze zelených dluhopisů a o dopadu investic; připomíná problémy týkající se podávání zpráv o výkonnosti, jež odhalil Účetní dvůr, a reputační a finanční rizika, jež to může obnášet pro zelené dluhopisy; domnívá se, že již vznikly první náklady spojené s úroky z těchto vypůjčených částek, včetně záporné úrokové sazby překračující 20 miliard EUR uložených u ECB; bere na vědomí zavedení rizika úrokových sazeb pro rozpočet Unie kvůli finančním potřebám nástroje NGEU;

166. bere na vědomí připomínku Účetního dvora uvedenou v jeho výroční zprávě za rok 2021 týkající se Nástroje pro oživení a odolnost a jediné platby ve prospěch Španělska v roce 2021; konstatuje, že Účetní dvůr přezkoumal práci Komise *ex ante* týkající se všech milníků souvisejících s touto platbou a posoudil, zda Komise shromáždila dostatečné a vhodné důkazy na podporu svého posouzení uspokojivého splnění milníků zahrnutých v žádosti o platbu; podotýká, že Soudní dvůr nezkoumal jiné platby v roce 2021; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr nebude moci posoudit všechny milníky spojené s budoucími platbami všem členským státům, což bude mít dopad na jeho budoucí analýzy; navrhuje však, aby Účetní dvůr do svého vzorku pro rok 2022 zahrnul milníky a cíle pro všechny platby provedené v roce 2022;

167. bere na vědomí závěr Účetního dvora, že v případě platby Španělsku v roce 2021 nebyl jeden milník úspěšně splněn; s politováním konstatuje, že Účetní dvůr nebyl schopen tuto chybu vyčíslit kvůli potřebě včasného vývoje metodiky pro vyčíslování dopadu (částečného) nesplnění milníku nebo cíle; bere na vědomí, že interní auditor Komise ve svém celkovém stanovisku z roku 2021 k finančnímu řízení Komise konstatoval a zdůraznil, že tato metodika chybí; vyjadřuje politování nad tím, že Komise neměla před provedením plateb zavedenou přísnější metodiku; považuje za zanedbání povinností ze strany Komise, že tato metodika nebyla zavedena před provedením plateb, protože se tím zpochybňuje posouzení úspěšné plnění milníků a cílů ze strany Komise; vítá však, že Komise na základě opakovaných výzev orgánu příslušného k udělení absolutoria a Účetního dvora dne 21. února 2023 přijala sdělení o Nástroji pro oživení a odolnost, které obsahuje dvě přílohy obsahující rámec pro posuzování milníků a cílů podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a metodu Komise pro stanovení pozastavení plateb podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost;

168. chválí práci Komise na nápravě chybějící metodiky pro prvních 23 plateb z Nástroje pro oživení a odolnost; konstatuje, že tato metodika by měla Komisi umožnit určit částku, jejíž vyplacené má být pozastaveno, pokud nebude uspokojivě splněn některý milník nebo cíl, a to při plném dodržování zásad rovného zacházení a proporcionality; konstatuje, že výpočet pozastavené částky bude odrážet jak povahu Nástroje pro oživení a odolnost založenou na výkonnosti, tak jedinečnou kombinaci reforem a investic, jakož i skutečnost, že ne všechna opatření přispívají stejnou měrou k dosažení cílů národního plánu pro oživení a odolnost; konstatuje však, že rámec pro posuzování milníků a cílů postrádá vysvětlení, například proč by se při posuzování neměl brát v úvahu ověřovací mechanismus a monitorovací kroky popsané v provozním ujednání a proč je prahová hodnota *de minimis* definována jako „přibližně 5% nebo menší odchylka“; zdůrazňuje, že definice „uspokojivého plnění“ příslušných milníků a cíle jsou stanoveny pomocí pojmů, které postrádají jasnou definici a obsahují subjektivní prvky, jako je „minimální odchylka od formálního požadavku“, „omezené a přiměřené zpoždění“ a „minimální odchylka od věcného požadavku“; žádá, aby byla v tomto ohledu poskytnuta další vysvětlení, a vyzývá k jasnému a komplexnímu přístupu při posuzování odchylek s cílem zajistit, aby byly omezeny na nezbytnou míru; domnívá se, že metodika pozastavení plateb by se měla dále zlepšit, pokud jde o investiční složku, aby bylo možné lépe propojit příslušné milníky a cíle se skutečnými vzniklými náklady; zdůrazňuje, že je třeba průběžně posuzovat pokrok, jehož bylo dosaženo, aby při plnění milníků a cílů nedocházelo k velkému zpoždění;

169. konstatuje, že metodika pro stanovení pozastavení plateb nevysvětluje hodnoty zvolené jako koeficienty a obsahuje také subjektivní prvky, jako jsou úpravy opravené jednotkové hodnoty směrem nahoru nebo dolů a termíny, které postrádají jasné definice, jako jsou investice „velkého významu“ nebo reformy „zvláštního významu“; žádá, aby byla poskytnuta další vysvětlení;

170. bere na vědomí závěry pracovní cesty Výboru pro rozpočtovou kontrolu do Španělska ve dnech 20.–23. února 2023, v nichž byly uznány obtíže s plným prováděním řídicí a kontrolní platformy pro španělské fondy Nástroje pro oživení a odolnost, CoFFEE, zejména v souvislosti s nedostatečnou interoperabilitou s regionálními platformami a platformami Unie a skutečností, že systém nebyl plně provozuschopný; konstatuje, že Komise vyhodnotila příslušný milník ve španělském plánu oživení jako uspokojivě splněný s plnou funkčností v době, kdy tomu tak ještě nebylo; bere na vědomí, že Komise si vyžádala doplňující informace a zjistila nedostatky, pokud jde o shromažďování informací; uznává, že tento systém má potenciál stát se silným systémem vnitřní kontroly ústřední vlády; doporučuje, aby byl systém zlepšen, pokud jde o interoperabilitu s příslušnými systémy na úrovni Unie a na národní a regionální úrovni; zdůrazňuje, že by měla být zvýšena transparentnost, aby regiony mohly sdílet osvědčené postupy a aby byly odpovídající informace a souhrnné digitální údaje snadno přístupné veřejnosti s moderními vyhledávacími funkcemi;

171. konstatuje, že Útvar interního auditu Komise zahájil audit programu NGEU v roce 2021; konstatuje, že v návaznosti na vykonanou práci interní auditor ve svém souhrnném stanovisku k finančnímu řízení Komise z roku 2021 rovněž upozorňuje na nutnost i nadále pracovat na návrhu kontrol a provádění vhodného finančního řízení a na strategiích auditu a kontroly; domnívá se, že interní auditor musí být zásadním prvkem systému vnitřních brzd a protivah v rámci Komise a že nezávislé a objektivní informace vyplývající z jeho vlastní auditní činnosti jsou nepostradatelné, má-li interní auditor pracovat efektivně; upozorňuje, že podle mezinárodních standardů interního auditu by měl útvar interního auditu zvážit lepší koordinaci své práce s Účetním dvorem jako externím auditorem;

172. připomíná stanovisko výboru CONT pro Rozpočtový výbor a Hospodářský a měnový výbor k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost; připomíná v něm uvedenou výzvu, aby byl předložen seznam všech konečných příjemců a projektů nástroje v plném souladu s požadavky na ochranu údajů, jakož i k vedení evidence hospodářských subjektů a jejich skutečných vlastníků pro účely auditu a kontroly; domnívá se, že čl. 22 odst. 2 písm. d) nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost ukládá členským státům povinnost vést tyto záznamy i) pro účely auditu a kontroly a ii) pro zajištění srovnatelných informací o využívání finančních prostředků; dále poznamenává, že ustanovení čl. 22 odst. 3 vyžadují, aby příslušné údaje, které má Komise k dispozici, byly v rámci udělování absolutoria k dispozici orgánu udělujícímu absolutorium; konstatuje, že o tyto údaje mohou požádat vnitrostátní kontrolní, vyšetřovací a auditní orgány nebo na úrovni Unie podle čl. 22 odst. 2 písm. e) nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost Komise, úřad OLAF, Úřad evropského veřejného žalobce a Evropský účetní dvůr; vyjadřuje politování nad nedostatkem informací o ochraně finančních zájmů Unie při vyplácení plateb;

173. vítá dohodu dosaženou v rámci interinstitucionálních jednání o nařízení RePowerEU, kterým se mění nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost tak, aby bylo do února 2024 povinné dvakrát ročně zveřejňovat 100 největších příjemců RePowerEU a Nástroje pro oživení a odolnost za každý členský stát; konstatuje, že v pokynech přijatých dne 1. února 2023 vyzvala Komise členské státy, aby tento seznam zveřejnily ihned v dubnu 2023 s cílem zvýšit transparentnost Nástroje pro oživení a odolnost; domnívá se však, že tím nezaniká povinnost předložit seznam všech konečných příjemců a projektů auditorům a orgánu příslušnému k udělení absolutoria za každý rozpočtový rok;

174. konstatuje, že útvary Komise provádějící nástroj NGEU, programy soudržnosti a rozvoje venkova informovaly orgán příslušný k udělení absolutoria, že prováděly předchozí koordinaci, aby zabránily dvojímu financování činností, které mohou být v rámci těchto programů způsobilé; domnívá se, že k odhalení dvojího financování jsou nezbytné následné kontroly na úrovni konečných příjemců ze strany členských států; opakuje, že je důležité mít jednotný povinný integrovaný informační a monitorovací systém na úrovni Unie, který zajišťuje interoperabilitu mezi unijními a vnitrostátními systémy, a to mimo jiné za účelem identifikace případů dvojího financování a zneužívání finančních prostředků napříč členskými státy;

175. bere na vědomí, že přístup Komise k dodržování pravidel zadávání zakázek a státní podpory u investic v rámci Nástroje pro oživení a odolnost spočívá ve spoléhání se na vnitrostátní systémy a v uchylování se k řízením o nesplnění povinnosti v případech odhalení nedodržení právních předpisů v členských státech; domnívá se, že to necílí nutně na příjemce, kteří požívají nespravedlivé výhody v případech nedodržení právních předpisů; uznává, že v souladu s národními plány pro oživení a odolnost hlavní odpovědnost v tomto ohledu nesou členské státy, které jsou povinny zavést vhodné kontrolní systémy a dodržovat všechny příslušné vnitrostátní a evropské právní předpisy, včetně pravidel pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu; připomíná opakovaná zjištění Účetního dvora uvedená v předchozích zprávách o udělení absolutoria, že práce některých vnitrostátních orgánů nebo certifikačních orgánů je příliš náchylná k chybám a nespolehlivá; zdůrazňuje proto, že Komise má zbytkovou zodpovědnost zajistit, aby byly zavedeny účinné a účelné systémy vnitřní kontroly zajišťující soulad se všemi unijními a vnitrostátními pravidly, včetně pravidel pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu, a pravidly pro prevenci a odhalování podvodů, korupce, střetů zájmů a dvojího financování, a zakročit v případech, kdy členské státy nepostupují podle povinností stanovených v nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, včetně částečných plateb v případě nesouladu s veřejnou zakázkou; vítá v tomto ohledu auditní strategii Komise a skutečnost, že v roce 2022 byly zahájeny systémové audity ochrany finančních zájmů EU v 16 členských státech, jakož i plány na pokrytí všech členských států do konce roku 2023;

176. je znepokojen tím, že rozdíly ve kvalitě kontrol a složitost systémů kontrol uplatňovaných členskými státy mohou vést k nedostatkům v systému vnitřní kontroly finančních prostředků, které jsou k dispozici v rámci Nástroje pro oživení a odolnost v členských státech; je znepokojen připomínkou Účetního dvora uvedenou v jeho stanovisku č. 04/2022 ke kapitolám REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost týkající se neexistence účinného mechanismu hlášení podvodů, který by umožnil nepřetržité monitorování a dohled nad ochranou finančních zájmů EU, pokud jde o Nástroj pro oživení a odolnost; je znepokojen připomínkou Účetního dvora, že členské státy nemají povinnost oznamovat Komisi podezření na podvod v rámci Nástroje pro oživení a odolnost prostřednictvím systému řízení nesrovnalostí úřadu OLAF, jakož i evropskému veřejnému žalobce, jak s tím počítají příslušná nařízení; je znepokojen opakovanými varováními úřadu OLAF a EPPO, Europolu a jiných příslušných orgánů, že méně účinný systém vnitřní kontroly by mohl vybízet ke zneužívání, podvodům a organizované trestné činnosti;

177. připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost musí Komise provádět v rámci přímého řízení v souladu s příslušnými pravidly přijatými podle článku 322 Smlouvy o fungování EU, zejména s finančním nařízením a nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ([3]); opakuje, že účinnost mechanismu podmíněnosti dodržováním zásad právního státu zčásti vychází z informací vyplývajících z auditů a vyšetřování na úrovni Unie a že pokud by tyto informace nebyly k dispozici, mohlo by to negativně ovlivnit účinnost tohoto mechanismu;

178. je znepokojen nedostatečným zapojením místních a regionálních orgánů do přípravy národních plánů pro oživení a odolnost a jejich malým vlivem nad konečnou podobou těchto plánů; zdůrazňuje, že ve všech členských státech by měl existovat inkluzivní přístup, včetně lepšího přístupu ke společné správě, pro zajištění toho, aby byli místní a regionální orgány, organizace občanské společnosti, sociální partneři, akademická obec nebo další příslušné zúčastněné strany odpovídajícím způsobem zapojeni do přípravy a provádění národních plánů pro oživení a odolnost; vyzývá k jejich zapojení do provádění národních plánů pro oživení a odolnost v maximální možné míře podle vnitrostátního legislativního rámce na základě jasných, spravedlivých, transparentních a nepolitických zásad;

179. vyzývá Komisi, aby zajistila, aby členské státy uplatňovaly vůči korupci přístup nulové tolerance s cílem chránit finanční zájmy Unie, včetně důkladných kontrol *ex ante* s cílem předcházet zpronevěře, podvodům a střetům zájmů a odhalovat je, a to bez jakékoli výjimky;

Podávání zpráv o provádění Nástroje pro oživení a odolnost

180. bere na vědomí zprávy Komise o provádění Nástroje pro oživení a odolnost v rámci srovnávacího přehledu pro oživení a odolnost, jak stanoví článek 30 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost; bere na vědomí, že až dosud většina zpráv, zejména o společných ukazatelích, pojednává o očekávaných výsledcích, a nikoliv o těch dosažených; připomíná, že tentýž problém zjistil Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 09/2022 o výdajích na klima;

181. bere na vědomí srovnávací přehled Nástroje pro oživení a odolnost, v němž Komise uvádí pokrok při provádění Nástroje pro oživení a odolnost; považuje předložené informace za užitečné vzhledem k množství dostupných informací; oceňuje zahrnutí podrobného seznamu splněných milníků a cílů, který znázorňuje pokrok ve všech členských státech a politických pilířích; domnívá se však, že by měl být dále rozvíjen, aby zahrnoval další informace o pokroku a skutečném výkonu RRF; domnívá se, že by měl být předložen v čitelné podobě skutečný dosažený pokrok, pokud jde o ukazatele, nikoliv pokrok naplánovaný v rozpočtu nebo očekávaný pokrok;

182. vyzývá Komisi, aby iniciovala zvláštní a podrobný srovnávací přehled pro milníky v oblasti právního státu, který zohlední reformy členských států a míru jejich souladu s milníky a judikaturou Soudního dvora EU, a to za přispění všech příslušných útvarů Komise a příspěvků nezávislých akademických pracovníků a občanské společnosti;

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie (Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1).

183. uznává, že srovnávací přehled Nástroje pro oživení a odolnost obsahuje úplný a užitečný soupis úředních dokumentů, jež nabízí vhled do nejdůležitějších dohod uzavřených s členskými státy v rámci národních plánů pro oživení a odolnost a souvisejících dokumentů, jako je předběžné posouzení plateb členským státům ze strany Komise; konstatuje, že nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost umožňuje sledovat finanční toky z úrovně Unie na úroveň členských států jakožto příjemců Nástroje pro oživení a odolnost podle čl. 22 odst. 1 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, zejména granty a úvěry přidělené a vyplacené každému členskému státu, a umožňuje tak v tomto ohledu poskytnout jasný přehled skutečného provádění Nástroje pro oživení a odolnost; připomíná, že srovnávací přehled Nástroje pro oživení a odolnost neumožňuje sledování finančních toků z unijní úrovně ke konečným příjemcům v členských státech a neuvádí v tomto ohledu jasný přehled skutečného provádění Nástroje pro oživení a odolnost;

184. připomíná, že čl. 4 odst. 2 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost stanoví, že specifickým cílem nástroje je poskytovat členským státům finanční podporu za účelem dosažení milníků a cílů reforem a investic stanovených v jejich národních plánech pro oživení a odolnost; konstatuje, že je zcela jistě zakázáno, aby peníze z Nástroje pro oživení a odolnost byly použity k nahrazení opakujících se vnitrostátních rozpočtových výdajů v souladu s čl. 5 odst. 1 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost; je však znepokojen prvními náznaky, že nelze vyloučit, že peníze z RRF jsou v řadě členských států používány k nahrazení vnitrostátních výdajů; považuje za nezbytné provést analýzu vnitrostátních výdajů, aby se zjistilo, do jaké míry byly finanční prostředky poskytnuté prostřednictvím RRF skutečně dodatečné a nebyly použity k nahrazení běžných vnitrostátních výdajů, a připomíná, že v souladu s RRF nejsou v této fázi k dispozici informace o tom, co se stalo s předběžným financováním, které členské státy obdržely a u něhož dosud nevznikly žádné náklady spojené s investicemi; vyzývá Komisi, aby provedla příslušné audity a kontroly s cílem potvrdit adicionalitu; dále konstatuje, že Komise vypracovala pokyny pro výklad dvojího financování a poskytla členským státům jasné informace s cílem zajistit součinnost a zabránit dvojímu financování; rovněž konstatuje, že členské státy podávají zprávy o finančních prostředcích získaných z jiných fondů na opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost;

185. připomíná, že uchovávání dokumentace na podporu plateb je důležitou zásadou řádného finančního řízení; je znepokojen závěrem Účetního dvora, že auditní stopa je nedostatečná a nezahrnuje všechny prvky považované v procesu hodnocení dvou milníků pro první žádost o platbu za relevantní; připomíná zejména zjištění Účetního dvora týkající se mezníku 215 a odpověď Komise na toto zjištění, že její kladné posouzení vycházelo z analýzy obsahu internetových stránek DATAESTUR, včetně snímků obrazovky pořízených v říjnu a listopadu 2021; bere na vědomí, že Komise uznala, že tyto snímky obrazovky nebyly pořízeny v souladu s interními pokyny a že by bylo možné zlepšit vedení záznamů; připomíná otázku k písemnému zodpovězení, v níž orgán příslušný k udělení absolutoria žádá o tuto analýzu, a odpověď Komise, že o této věci nevypracovala analýzu ani podrobnou zprávu, ale že „několik zaměstnanců Komise přezkoumalo stránku DATAESTUR a potvrdilo, že požadované informace jsou k dispozici“; konstatuje, že to možná není v souladu se zásadami řádného finančního řízení;

186. bere na vědomí, že Komise zřídila specializovaný IT nástroj pro podávání zpráv členských států o provádění Nástroje pro oživení a odolnost („Fenix“); je však znepokojen tím, že přístup Účetního dvora do tohoto systému je omezen jak z hlediska počtu osob, které mají přístup, tak z hlediska rozsahu tohoto přístupu; vítá skutečnost, že Komise vytvořila v systému Arachne funkci, která umožňuje vkládat do tohoto nástroje údaje o investicích a cílech z Nástroje pro oživení a odolnost; naléhavě vyzývá členské státy, aby do systému Arachne vkládaly úplné a komplexní údaje o Nástroji pro oživení a odolnost;

187. bere na vědomí, že prohlášení o věrohodnosti generálního ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti (GŘ ECFIN) za rok 2021 se liší od prohlášení o věrohodnosti všech ostatních generálních ředitelství; konstatuje, že prohlášení se týká legality a správnosti výchozích operací, což je v souladu s ostatními generálními ředitelstvími; dále bere na vědomí doplnění „provádění čl. 22 odst. 5 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost; bere na vědomí odpověď Komise na otázky k písemnému zodpovězení orgánu příslušného k udělení absolutoria, že „odlišuje se pouze formátem, ale nikoliv pokud jde o úroveň poskytnutých záruk“; konstatuje rovněž, že v souladu s čl. 22 odst. 5 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a v souladu s přístupem založeným na výkonnosti jsou členské státy povinny chránit finanční zájmy Unie; dále bere na vědomí odpověď Komise, že jak prostřednictvím počátečního posouzení každého programu na podporu oživení a odolnosti, tak prostřednictvím auditů systémů, které členské státy zavedly na ochranu finančních zájmů Unie, zajišťuje, aby každý členský stát zavedl nezbytné

monitorovací a kontrolní systémy; zdůrazňuje, že na rozdíl od prohlášení o věrohodnosti všech ostatních generálních ředitelství GŘ ECFIN nezajišťuje soulad uskutečněných operací se všemi unijními a vnitrostátními pravidly na úrovni konečného příjemce nebo projektu; dospívá k závěru, že prohlášení o věrohodnosti ze strany Komise jako strážkyně Smluv, zejména pokud jde o ochranu finančních zájmů Unie a odpovědnost vůči daňovým poplatníkům, musí být věrohodné a nemůže ponechávat prostor k pochybám, že se Komise vyhýbá své odpovědnosti prostřednictvím odlišných prohlášení svých jednotlivých schvalujících osob;

Souvislost mezi politikou soudržnosti a Nástrojem pro oživení a odolnost

188. bere na vědomí připomínky Účetního dvora, které uvedl ve svém přezkumu č. 01/2023 o financování Unie prostřednictvím fondů politiky soudržnosti a Nástroje pro oživení a odolnost, jenž se zabývá doplňkovostí obou nástrojů financování; zejména konstatuje, že v období 2014–2020 byly z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti poskytnuty prostředky představující finanční ekvivalent přibližně 10 % veškerých veřejných investic v celé EU-27 a že Nástroj pro oživení a odolnost podíl veřejných investic, které jsou v členských státech financovány z prostředků Unie, dále zvýší; připomíná v této souvislosti zjištění Účetního dvora, že míra čerpání prostředků z Fondu soudržnosti byla v roce 2021 mimořádně nízká, což lze vysvětlit kombinovaným dopadem pozdního přijetí nařízení o společných ustanoveních a nařízení pro jednotlivé fondy v polovině roku 2021 na řídicí orgány, programování REACT-EU a provádění dalších mimořádných opatření;

189. bere na vědomí závěr Účetního dvora, že v členských státech, kde je podíl veřejných investic financovaných z prostředků Unie již nyní vysoký, mohou dodatečné finanční prostředky z Nástroje pro oživení a odolnost ještě dále zvýšit tlak na schopnost členských států čerpat prostředky, které mají k dispozici; připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost je prováděn v rámci přímého řízení, zatímco fondy politiky soudržnosti jsou čerpány v rámci sdíleného řízení, což znamená, že orgány Unie a členských států mají v souvislosti s jednotlivými zdroji financování různé povinnosti; je znepokojen, že kvůli odlišným metodám provádění, kdy se u Nástroje pro oživení a odolnost použije přímé řízení a u politiky soudržnosti sdílené řízení, může přímočařejší metoda provádění Nástroje pro oživení a odolnost „vytlačit“ financování prostřednictvím politiky soudržnosti, které je složitější; konstatuje, že tato situace bude na úkor zapojení místních orgánů a regionů, organizací občanské společnosti a hospodářských a sociálních partnerů do unijního financování; konstatuje, že hrozí to, že některé členské státy nemusí mít dostatečnou administrativní kapacitu k tomu, aby se vypořádaly se zátěží paralelních administrativních systémů; konstatuje, že tento tlak na správní kapacitu byl zaznamenán během různých slyšení a pracovních cest výboru CONT; rovněž se obává, že by nástroj NGEU mohl případně v některých členských státech vést k opětnému přenesení plánování, monitorován a kontroly finančních prostředků Unie na úroveň členských států, a to jak z úrovně EU na vnitrostátní vlády, tak z regionů na celostátní vlády; připomíná varování, že Nástroj pro oživení a odolnost může působit proti pozitivnímu vývoji, kterým bylo posilování pozice regionů dosažené prostřednictvím politiky soudržnosti v posledních desetiletích, a že neexistence přímého finančního vztahu mezi Komisí a řídicími orgány oslabuje základní aspekty finanční kontroly a udělování absolutoria;

190. je znepokojen zanedbatelným příspěvkem z Nástroje pro oživení a odolnost k přeshraniční spolupráci, zejména s ohledem na částky finančních prostředků Unie, o které se jedná;

191. konstatuje, že podle pracovních dokumentů útvarů Komise plánuje dvacet členských států ve svých národních plánech pro oživení a odolnost přeshraniční projekty, a konstatuje, že částky investované v jednotlivých členských státech se značně liší; poukazuje na to, že v roce 2021 činí v rámci všech členských států plánované průměrné investice na přeshraniční projekty pouze přibližně 6 % celkového přídělu z Nástroje pro oživení a odolnost; domnívá se, že v rámci Nástroje pro oživení a odolnost bylo zahájeno příliš málo přeshraničních projektů, a je znepokojen zanedbatelným příspěvkem tohoto nástroje k přeshraniční spolupráci, zejména s ohledem na výši finančních prostředků Unie, o kterou se jedná; konstatuje, že větší zaměření na přeshraniční projekty by vyžadovalo více času na plánování a mechanismus pobídek pro členské státy; zdůrazňuje, že Nástroj pro oživení a odolnost plní významnou úlohu při přesměrování Unie na energetickou nezávislost a při urychlení transformace energetiky; zdůrazňuje potřebu nezávislých dodávek energie pro Unii a odpovídajících investic do přeshraničních sítí, propojovacích vedení a projektů v oblasti využívání vodíku; vítá skutečnost, že Komise ve svých pokynech z ledna 2021 nabídla, že poskytne zainteresovaným členským státům koordinační platformu, která jim poskytne pomoc při vytváření přeshraničních projektů; konstatuje, že nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([4]), pokud

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

jde o kapitoly týkající se kapitol REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, zavádí v článku 27 kritérium přeshraničního rozměru nebo rozměru pro více zemí nebo účinku reforem a investic; vyjadřuje nicméně politování nad tím, že cíl 30 % přeshraničních projektů je nezávazný; vyzývá k tomu, aby úvěry dostupné v rámci Nástroje pro oživení byly dány k dispozici členským státům, které mají zájem investovat do přeshraničních projektů zaměřených na energetickou nezávislost a transformaci energetické sítě v Unii;

192. zdůrazňuje, že členským státům, které mají zájem o investice do přeshraničních projektů zaměřených na energetickou nezávislost a transformaci energetické sítě, musí být dána k dispozici celá částka zrušených plateb z Nástroje pro oživení a odolnost;

Posouzení národních plánů na podporu oživení a odolnosti

193. bere na vědomí závěry Účetního dvora uvedené v jeho zvláštní zprávě č. 21/2022 „Posuzování národních plánů pro oživení a odolnost ze strany Komise – celkově přiměřené, ale přetrvávají rizika spojená s jejich prováděním“; všímá si, že se posouzení Účetního dvora zakládá na vzorku šesti členských států: čtyř států s nejvyššími grantovými příděly v absolutním vyjádření a dvou států s nejvyššími příděly grantů v poměru k jejich hrubému domácímu produktu za rok 2020; vítá závěr Účetního dvora, že posouzení národních plánů pro oživení a odolnost Komisí bylo vzhledem ke složitosti procesu a časovým omezením celkově přiměřené, i když byla v tomto procesu rovněž zjištěna řada nedostatků a rizik pro úspěšné provádění Nástroje pro oživení a odolnost; vítá skutečnost, že Komise poskytla členským státům podporu při vypracovávání plánů pro oživení a odolnost a vydala pokyny; bere na vědomí skutečnost, že Komise téměř všechna doporučení Účetního dvora přijala;

194. je znepokojen tím, že Účetní dvůr dospěl k závěru, že v národních plánech na podporu oživení a odolnosti existují nedostatky při řešení doporučení pro jednotlivé země za roky 2019 a 2020; bere na vědomí, že Účetní dvůr vyhodnotil, že plány na podporu oživení a odolnosti poměrně malých členských států neobsahovaly nedostatky, zatímco v plánech na podporu oživení a odolnosti větších členských států se podle posouzení Účetního dvora vyskytovaly závažné nedostatky; je znepokojen tím, že „vyjednávání“, jež Účetní dvůr zaznamenal při schvalování plánů na podporu oživení a odolnosti, vedou k nerovnému přístupu k jednotlivým členským státům; vznáší pochybnost, zda vůbec budou někdy provedeny důležité části doporučení pro jednotlivé země, když se jimi členské státy nezabývají ani s finančními pobídkami v rámci Nástroje pro oživení a odolnost;

195. kritizuje skutečnost, že Komise dosud nevysvětlila, jak velikost platební tranše souvisí s výší a rozsahem výchozích milníků a cílů; je znepokojen tím, že tento rozdíl ve velikosti platby a počtu výchozích milníků a cílů může motivovat členské státy, aby nepředkládaly žádosti o konečnou platbu, které v některých případech závisí na poměrně vysokém počtu milníků a cílů, a tedy aby poté, co již obdržely největší podíl svého příspěvku z Nástroje pro oživení a odolnost, nedokončily veškeré reformy a investice dohodnuté v jejich plánu na podporu oživení a odolnosti;

196. připomíná závěr Účetního dvora, že Komise při posuzování všech národních plánů na podporu oživení a odolnosti, navzdory nedostatkům, které ve vzorku odhalil Účetní dvůr, udělila odhadům nákladů na investice provedeným v rámci Nástroje pro oživení a odolnost „hodnocení B“, čímž upozorňuje na možné problémy se správností příslušných částek; dále konstatuje, že tyto nedostatky sahají od chybějících informací o některých opatřeních ve fázi plánování až po základní předpoklady, které nejsou u každého opatření zcela věrohodné; konstatuje, že Komise posoudila odhadované celkové náklady národních plánů pro oživení a odolnost na základě kritérií uvedených v příloze V nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost; konstatuje, že Komise požadovala, aby každý členský stát zlepšil své odhady nákladů a předložil další důkazy a odůvodnění, dokud věrohodnost a přiměřenost odhadu nákladů nedosáhne alespoň hodnocení „B“; zdůrazňuje, že specifická kombinace investic s reformami zajišťuje, aby byly nezbytné reformy provedeny včas a často i před vypršením lhůt a aby byly dodržovány; zdůrazňuje, že orgán příslušný k udělení absolutoria nemůže čekat na obdržení plného objasnění řádného využití finančních prostředků Unie až do skončení Nástroje pro oživení a odolnost; poukazuje na riziko, že členské státy nemusí požádat o poslední tranši platby, a tudíž nemusí provádět všechny reformy a investice poté, co obdrží největší část své celkové finanční podpory v rámci Nástroje pro oživení a odolnost;

197. bere na vědomí, že je důležité, aby všechny finanční prostředky přidělené členským státům v rámci Nástroje pro oživení a odolnost vedly k reformám a investicím, protože pouze pak může mít orgán příslušný k udělení absolutoria jistotu, že všechny finanční prostředky byly konečným příjemcům přiděleny v plném souladu se zásadou adicionality; připomíná kritiku vyjádřenou v předchozích zprávách o udělení absolutoria, jež se týkala praxe, kdy některé členské státy systematicky „přeplňují" programy financování v rámci sdíleného řízení a stahují z financování Unie projekty, u nichž byly zjištěny nesrovnalosti a/nebo podvody v souvisejících výdajích, čímž se účinně vyhýbají unijním vyšetřováním a/nebo účinným návazným opatřením a případným opravám; ostře nesouhlasí s tím, že zátěž těchto nesrovnalostí a možných podvodů se přesouvá na vnitrostátní rozpočet, a tudíž na vnitrostátní daňové poplatníky;

Definice milníků

198. je znepokojen připomínkou Účetního dvora, že některé milníky a cíle nejsou jasné; sdílí obavu Účetního dvora, že absence jasných srovnatelných definic milníků a cílů znamená riziko, že tyto milníky a cíle bude složité posuzovat, a související riziko, že cíle, o jehož dosažení se původně usilovalo, nebude dosaženo; zdůrazňuje, že to ponechává Komisi velký prostor pro vlastní uvážení při posuzování toho, zda bylo vágně definovaného milníku a cíle dosaženo; v tomto ohledu bere na vědomí připomínku Účetního dvora, že milník 395 v žádosti o první platbu ze strany Španělska nebyl uspokojivě splněn; se znepokojením bere na vědomí odpověď Komise, že prvek, který Účetní dvůr považuje za nesplněný, není součástí milníku, ale je obsažen v popisu opatření; zdůrazňuje, že dodržování milníků a cílů lze stanovit pouze na základě podrobného posouzení a jasných kritérií, nikoli na základě politických jednání; domnívá se, že je třeba se poučit ze zkušeností s Nástrojem pro oživení a odolnost, které by se měly odrazit ve standardizované metodice pro definování milníků a cílů;

199. zdůrazňuje, že dodržování milníků lze stanovit pouze na základě podrobného posouzení a jasných a pevně stanovených kritérií, nikoli na základě politických jednání;

200. všímá si závěru Účetního dvora, že milníky a cíle jsou často založeny na výstupních, nebo dokonce vstupních ukazatelích, což omezuje měření výkonnosti opatření na pouhé představení dosažených výstupů a nikoli výsledků a v konečném důsledku na jejich střednědobý dopad na politické cíle Unie stanovené pro Nástroj pro oživení a odolnost; všímá si připomínky Účetního dvora o tom, že ukazatele dopadu mají z definice delší časový horizont, který nemusí být vhodný pro omezený časový rámec pro provádění Nástroje pro oživení a odolnost;

201. bere na vědomí závěr Účetního dvora, že posouzení plánů na podporu oživení a odolnosti bylo částečně založeno na mechanismech, které dosud nebyly zavedeny; bere na vědomí závěr Účetního dvora, že Komise zahrnula dodatečné milníky a cíle, kterých je třeba dosáhnout před provedením první platby, aby mohly být přijaty národní plány na podporu oživení a odolnosti, a že její posouzení přispělo ke zlepšení kvality milníků a cílů; je znepokojen tím, že pokud nebude na začátku provádění plánu pro oživení a odolnost zaveden plně funkční monitorovací systém, hrozí, že bude posuzování a monitorování plnění milníků a cílů zpožděno; zdůrazňuje skutečnost, že v době, kdy byly schvalovány plány pro oživení a odolnost nebyly v členských státech zařazených do vzorku systémy sledování nebo prováděcí orgány dosud plně zavedeny, což také omezilo posouzení jejich správní kapacity ze strany Komise; v tomto ohledu dále bere na vědomí závěr Účetního dvora, že u auditních a kontrolních mechanismů, což je poslední možnost, jak ověřit spolehlivost informací, bylo dokonce uděleno hodnocení „A", a to navzdory tomu, že nebylo zavedeno několik opatření; v této souvislosti si všímá závěru Účetního dvora, že hodnocení „A" v případě všech plánů pro oživení a odolnost v této oblasti lze přinejmenším zčásti vysvětlit tím, že nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost umožňuje udělit pouze hodnocení „A" (přiměřené) nebo „C" (nedostatečné), přičemž hodnocení „C" vede k zamítnutí plánu pro oživení a odolnost jako celku; připomíná, že dostatečné auditní a kontroly struktury jsou podmínkou pro čerpání finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost;

202. bere na vědomí zprávy investigativních novinářů, že několik členských států při zavádění Nástroje pro oživení a odolnost spoléhalo na odborná stanoviska vydaná poradenskými firmami a že tyto firmy pak v těchto členských státech nabízejí služby podpory případným příjemcům finanční podpory v rámci Nástroje pro oživení a odolnost;

Doporučení

203. jednoznačně podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě, jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

204. vyzývá Účetní dvůr, aby:

a) vypracoval účinnou metodiku k výběru vzorků milníků a cílů, pokud se rozhodne opětovně posoudit hodnocení Komise, protože nebude mít v budoucnu zdroje na ověření všech milníků a všech cílů všech žádostí o platbu; domnívá se, že tato metodika by měla účinně určit milníky a cíle, u kterých je vyšší riziko, že nebudou splněny, nebo že mají větší význam, pokud jde o přispění k celkovému úspěchu stanovených konečných cílů; vyzývá Účetní dvůr, aby do svého auditu posouzení milníků a cílů Komisí zahrnul auditní stopu dokumentace týkající se jejich plnění;

205. vyzývá Komisi, aby:

a) sestavila seznam všech konečných příjemců a projektů financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost, který bude k dispozici auditorům a orgánu příslušnému k udělení absolutoria a bude se týkat všech plateb (v roce 2021 a během celé doby provádění Nástroje pro oživení a odolnost), a aby zajistila neomezený přístup Účetního dvora k nástroji IT „Fénix“;

b) podnikla kroky k realizaci nové povinnosti členských států zveřejňovat 100 konečných příjemců, kteří dostávají nejvyšší částku finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost, a aby přijala veškerá příslušná opatření v případě, že členské státy toto ustanovení řádně neplní;

c) společně s členskými státy uvedla přesný název všech sociálních programů a podpůrných opatření prováděných v členských státech pomocí prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost; požaduje proto uvedení podílu finančních prostředků Nástroje pro oživení a odolnost v těchto programech a přesné informace o přínosech, které byly v rámci vnitrostátní ochrany v oblasti nezaměstnanosti, zdravotní a dlouhodobé péče úměrně nahrazeny prostředky z Nástroje pro oživení a odolnost;

d) vysvětlila orgánu příslušnému k udělení absolutoria odůvodnění a logiku rámce pro posuzování milníků a cílů podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a metodiku Komise pro rozhodování o pozastavení plateb podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a zvážila poskytnutí dalších definic, aby se tak omezil dopad subjektivních prvků, které jsou v nich obsaženy;

e) posoudila na základě podrobného posouzení, jasných a pevně stanovených kritérií a plně v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie, jak členské státy plní v plánech pro oživení a odolnost milníky v oblasti právního státu, a to nejen s ohledem na formální přijetí reformních právních předpisů, ale také s ohledem na právní a praktické uplatňování, a nikoli na základě politických jednání;

f) uplatňovala transparentnější postupy jmenování na všechny pozice, zejména řídicí, a aby dále vyjasnila stávající postup jmenování, který je z hlediska transparentnosti a odpovědnosti nedostatečný;

g) neschválila žádnou žádost o platbu, pokud nebyly v plném rozsahu splněny všechny milníky v oblasti právního státu;

h) podporovala členské státy při zvyšování jejich správní kapacity, aby mohly zvládnout souběžné administrativní systémy Nástroje pro oživení a odolnost a Fondu soudržnosti, a pomáhala jim snižovat zbytečnou administrativní zátěž, zjednodušovala výběrová řízení a poskytovala cílenější informace, čímž by usnadnila přístup MSP a OSVČ k financování;

i) uplatňovala dodatečnou obezřetnost, pokud existují signály o zneužití, podvodech a organizované trestné činnosti, jež se zaměřují na finanční prostředky dostupné v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, a to společně s Europolem, Úřadem evropského veřejného žalobce, úřadem OLAF a dalšími příslušnými aktéry, a aby zavedla prostřednictvím systému pro vyřizování nesrovnalostí nahlašování případů podezření z podvodu souvisejících s Nástrojem pro oživení a odolnost Komisi a Úřadu evropského veřejného žalobce, jak stanoví příslušná nařízení;

j) vyjasnila, že všechny projekty a opatření financované z jakýchkoli národních plánů pro oživení a odolnost členských států účastnících se posílené spolupráce podle nařízení Rady (EU) 2017/1939 ([5]) je třeba považovat za projekty a opatření financované z finančních prostředků Unie v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, a že tudíž spadají do oblasti působnosti Úřadu evropského veřejného žalobce;

k) zejména s ohledem na posouzení rizik provedené interním auditorem, které je základem pro plánování jeho auditu, požaduje, aby se vzhledem k inovativní povaze a vysokým finančním zájmům Nástroje pro oživení a odolnost i nadále v těchto auditních plánech do značné míry zohledňovalo jeho uplatňování;

l) vyhodnotila postup týkající se prosazování provádění doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru a Nástroje pro oživení a odolnost a případně navrhla nové nástroje pro prosazování provádění vzhledem k tomu, že v případě některých členských států byla v plánech na podporu oživení a odolnosti zohledněna všechna doporučení pro jednotlivé země, zatímco v případě jiných (větších) členských států všechna doporučení zohledněna nebyla;

m) jasně rozlišovala mezi výsledky zahrnutými do rozpočtu a dosaženými výsledky ve svých sděleních o Nástroji pro oživení a odolnost obecně a konkrétněji ve srovnávacím přehledu oživení a odolnosti s cílem správně informovat širokou veřejnost a předcházet nedorozuměním;

n) zlepšila zveřejňování, a to i ve srovnávacím přehledu Nástroje pro oživení a odolnost, částek, které si Unie vypůjčila na financování Nástroje pro oživení a odolnost, a úroků vzniklých při úhradě vypůjčených částek, jakož i částek úroků, které členské státy zaplatily Komisi z úvěrů, které jim byly v rámci Nástroje pro oživení a odolnost poskytnuty;

o) v roce 2023 provedla analýzu vnitrostátních výdajů na základě porovnání výdajů a investic ve vnitrostátních rozpočtech před zpřístupněním finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost členským státům, které obdržely největší podíl podpory v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, jakož i po tomto zpřístupnění, s cílem určit, zda financování z Nástroje pro oživení a odolnost nenahradilo opakující se vnitrostátní výdaje namísto investic, a to při zohlednění toho, že byl odvrácen hluboký hospodářský propad po pandemii COVID-19;

p) informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o tom, jak členské státy, které obdržely předběžné financování z Nástroje pro oživení a odolnost, jež dosud nemohlo být vyčleněno na investice, naložily s obdrženými finančními prostředky;

q) akceptovala pouze milníky a cíle, v jejichž případě obdržela dokumentaci dokládající jejich provádění, a nikoli pouze prohlášení členských států, a zajistila záznam dostatečné auditní stopy, která zahrnuje všechny prvky považované za relevantní v procesu posuzování milníků a cílů;

r) zavedla spolehlivý rámec *ex ante* a *ex post* s cílem ověřit, zda byly všechny milníky a cíle skutečně provedeny a zdokumentovány, včetně dostatečné auditní stopy zaznamenávající posouzení milníků, se zvláštním důrazem na posouzení toho, zda byla dodržena zásada „významně nepoškozovat“, jakož i s cílem doložit výsledky v případě investic přispívajících k zeleným a digitálním cílům Nástroje pro oživení a odolnost;

s) přehodnotila formulaci prohlášení o věrohodnosti generálního ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti a v nadcházejících letech rozšířila jeho oblast působnosti tak, aby zahrnovala soulad opatření financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost s unijními a vnitrostátními pravidly, a to vzhledem k neuspokojivému odůvodnění poskytnutému Komisí a k její odpovědnosti, kterou má jako strážkyně Smluv za ochranu finančních zájmů Unie;

t) bedlivě monitorovala plnění milníků a cílů, zejména těch, které souvisejí s auditem, monitorováním a kontrolou;

u) posuzovala nejen systém, ale i samotné fungování auditních a kontrolních opatření členských států podle článku 22 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a zároveň určila oblasti, které by bylo možné zlepšit nebo zefektivnit;

v) vysvětlila orgánu příslušnému k udělení absolutoria, na základě jaké metodiky dospěla k dohodnutým profilům plateb, zejména jak počet a rozsah výchozích milníků a cílů souvisí s velikostí jednotlivých tranší plateb;

w) znovu provedla analýzu profilů plateb, kterou provedl Účetní dvůr ve zvláštní zprávě č. 21/2022 pro všechny profily plateb všech členských států, a podala orgánu příslušnému k udělení absolutoria zprávu o tom, jak jednotlivé žádosti o platbu souvisí s počtem milníků a cílů, které musí každý členský stát splnit, a aby navrhla opatření, jimiž zaručí, že všechny milníky a cíle budou provedeny do 31. srpna 2026;

([5]) Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

x) řešila rizika a výzvy vyplývající ze souběžného provádění politiky soudržnosti a Nástroje pro oživení a odolnost, zejména pokud jde o zapojení místních, regionálních, hospodářských a sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, což by mohlo vést k případnému zjednodušení čerpání prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost ve srovnání s finančními prostředky v rámci politiky soudržnosti, a to tím, že bude klást důraz na zapojení těchto aktérů do provádění Nástroje pro oživení a odolnost prostřednictvím přístupu společné správy, a to s cílem posílit rovněž doplňkovost mezi Nástrojem pro oživení a odolnost a politikou soudržnosti;

y) důrazně vybídla členské státy, aby usilovaly o změnu svých plánů na podporu oživení a odolnosti tak, aby do svých investic zahrnovaly i přeshraniční projekty a aby obecně kladly větší důraz na tyto skutečně evropské projekty; připomíná, že přeshraniční projekty by měly řešit stávající úzká místa v přenosu, distribuci a skladování energie, a přinášet tak evropskou přidanou hodnotu; schválila pouze ty kapitoly plánu REPowerEU členských států, které vyčleňují alespoň 30 % finančních prostředků na projekty, které mají přeshraniční rozměr nebo mají dopad na více zemí, jak bylo dohodnuto v rámci jednání o plánu REPowerEU, a aby v této věci orgánu příslušnému k udělení absolutoria podávala zprávy;

z) zpřístupnila celou částku nesplacených úvěrů a zrušených plateb zejména pro přeshraniční projekty zaměřené na energetickou náročnost a na urychlení transformace energetiky; naléhavě vyzývá Komisi, aby podporovala členské státy v rozvoji přeshraničních projektů, zejména v oblasti energetické nezávislosti a aby členským státům umožnila požádat o půjčku z nesplacených úvěrů a zrušených plateb na financování přeshraničních projektů zaměřených na energetiku; vyzývá Komisi, aby Parlamentu i Radě podala zprávu o pokroku v provádění, o pozastavených a zrušených platbách a o žádostech o úvěry;

aa) v příslušných případech posílila své audity systémů v členských státech pro každý systém vnitřní kontroly (v případě decentralizované metody nebo metody provádění) a zajistila přiměřený počet testů jednotlivých spisů o zadávání zakázek s cílem zajistit praktickou účinnost vnitřních kontrolních systémů;

ab) ujistila se, že součástí auditních a kontrolních rámců členských států pro nástroj NGEU, programy rozvoje venkova a programy politiky soudržnosti jsou kontroly dvojího financování, a aby zajistila jejich náležité fungování prostřednictvím systémových kontrol; mimoto vyzývá Komisi, aby ověřila, zda nedochází k dvojímu financování, a to tím, že provede kontroly založené na riziku u všech plateb konečným příjemcům v rámci těchto programů;

ac) ujistila se, že je zaručena spolehlivost úložišť konečných příjemců v členských státech, zejména pokud jde o jejich integritu a úplnost, a to tak, aby jakmile se odhalí nesrovnalosti týkající se konečných příjemců, byla zajištěna správná návazná opatření na úrovni Unie;

ad) podala zprávu orgánu příslušnému k udělení absolutoria o tom, jaká opatření Komise přijala, aby neutralizovala případný střet zájmů v členských státech a na unijní úrovni, zejména s ohledem na využívání konzultantů;

ae) poskytla orgánu příslušnému k udělení absolutoria podrobnou zprávu o reformách, které členské státy provedly již před vyplacením prostředků, a o povinných opatřeních, která přijaly s cílem přizpůsobit vnitrostátní právní předpisy novým směrnicím EU jakožto milníkům nebo cílům národních plánů pro oživení a odolnost.